

Απόφαση ΕΠΑ: 38/2014

Αρ. Φακέλου 11.17.013.14

**ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2008 ΚΑΙ
2014**

**Καταγγελία της εταιρείας Great Minds Marketing & Public Relations Co. Ltd
εναντίον της εταιρείας Crabtree & Evelyn (Overseas) Ltd (αρ. φακ.
11.17.013.14)**

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού:

κα. Λουκία Χριστοδούλου,	Πρόεδρος
κα. Ελένη Καραολή,	Μέλος
κ. Ανδρέας Καρύδης,	Μέλος
κ. Χάρης Παστελλής,	Μέλος
κ. Χρίστος Τσίγκης,	Μέλος

Ημερομηνία απόφασης: 4 Σεπτεμβρίου 2014

ΑΠΟΦΑΣΗ

Αντικείμενο της υπό εξέταση καταγγελίας αποτελεί η καταγγελία που υποβλήθηκε στην Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού (εφεξής: «η Επιτροπή») από την εταιρεία Great Minds εναντίον της εταιρείας Crabtree & Evelyn (Overseas) Ltd (στο εξής η «Crabtree & Evelyn») για πιθανολογούμενη παράβαση του άρθρου 6(2) του περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμου 13(1)/2008 ως έχει τροποποιηθεί με το Νόμο αρ. 41(I)/2014 (εφεξής ο «Νόμος»).

1. Ιστορικό Διαδικασίας

Στις 21/6/2013, η εταιρεία Great Minds υπέβαλε προς την Επιτροπή καταγγελία εναντίον της εταιρείας Crabtree & Evelyn για παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου.

Η Επιτροπή σε συνεδρία της ημερομηνίας 12/7/2013, αποφάσισε ότι η καταγγελία δεν περιέχει όλες τις πληροφορίες που αναγράφονται στο παράρτημα του Νόμου αλλά ούτε και ικανοποιητικές πληροφορίες οι οποίες να της επιτρέπουν να προχωρήσει στην αποδοχή της.

Η Επιτροπή απέστειλε σχετική επιστολή στην Great Minds με την οποία να της κοινοποίησε τις διαπιστώσεις της και να την κάλεσε παράλληλα να υποβάλει εντός είκοσι μία (21) ημερών την καταγγελία σύμφωνα με τις υποδείξεις της Επιτροπής.

Η Great Minds απέστειλε νέα συμπληρωματικά στοιχεία με επιστολή της ημερομηνίας 31/7/2013.

Η Επιτροπή, στη συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 30/8/2013, αφού αξιολόγησε όλα τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από την εταιρεία Great Minds αποφάσισε να δώσει οδηγίες στην Υπηρεσία για τη διεξαγωγή προκαταρκτικής έρευνας.

Την 1/7/2014, η Υπηρεσία με την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής έρευνας των πιθανολογούμενων παραβάσεων που περιέχονται στην καταγγελία, υπέβαλε στην Επιτροπή σχετικό σημείωμα.

Η Επιτροπή στη συνεδρία της ημερομηνίας 8/7/2014, αφού εξέτασε το σημείωμα της Υπηρεσίας ημερομηνίας 1/7/2014 σε συνάρτηση με το περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι δεν έχει στοιχειοθετηθεί παράβαση του άρθρου 6(2)(β) του Νόμου από μέρους της εταιρείας Crabtree & Evelyn. Η Επιτροπή αποφάσισε παράλληλα να κοινοποιήσει στην εταιρεία Great Minds το προκαταρκτικό της συμπέρασμα, δίδοντας της χρονικό περιθώριο (21 ημερών) να θέσει εγγράφως τυχόν απόψεις και θέσεις της επί τούτου.

Η Επιτροπή κοινοποίησε τα προκαταρκτικά της συμπεράσματά στην εταιρεία Great Minds με σχετική επιστολή ημερομηνίας 24/7/2014, δίδοντας της τη δυνατότητα να θέσει εγγράφως τις απόψεις της εντός είκοσι μιας (21) ημερών από την ημερομηνία της επιστολής.

Στις 24 Ιουλίου 2014 η εταιρεία Great Minds με σχετική επιστολή της ζήτησε όπως της χορηγηθεί παράταση για την υποβολή των θέσεων της μέχρι τις 10 Σεπτεμβρίου 2014, λόγω των καλοκαιρινών διακοπών. Η Επιτροπή σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 5/8/2014 εξέτασε το αίτημα της Great Minds και αποφάσισε ομόφωνα όπως το εγκρίνει, ενημερώνοντας την σχετικά.

Στις 28/8/2014 η εταιρεία Great Minds με επιστολή της προς την Επιτροπή τοποθετήθηκε επί των προκαταρκτικών συμπερασμάτων της Επιτροπής ως εξής: *«Διαφωνώ κάθετα με αυτό το συμπέρασμα διότι όχι μόνο δεν λήφθηκαν υπόψη οι θέσεις μας, ως Great Minds Marketing & public Co. Ltd, αλλά δόθηκε υπέρμετρη βαρύτητα στις απόψεις της άλλης πλευράς. Θα θέλαμε με αυτή μας την επιστολή να απορρίψουμε όλους τους ισχυρισμούς και να εκφράσουμε την δυσαρέσκεια μας ως προς το περιεχόμενο του προκαταρκτικού συμπεράσματος.»*

Η Επιτροπή, αφού εξέτασε με προσοχή τα όσα υπέβαλε γραπτώς η εταιρεία Great Minds με την εν λόγω επιστολή της, τονίζει ότι κατά τη προκαταρκτική διερεύνηση της παρούσας καταγγελίας λήφθηκαν υπόψη οι απόψεις όλων εμπλεκόμενων μερών. Τονίζει επιπρόσθετα ότι, κατά την αξιολόγηση και συνεκτίμηση της καταγγελίας αναλύθηκαν όλα τα στοιχεία και δεδομένα που προσκομίστηκαν και αποτελούν μέρος του διοικητικού φακέλου, ώστε να καταλήξει στα προκαταρκτικά συμπεράσματά της, τα οποία και κοινοποιηθήκαν στην εταιρεία Great Minds. Συνακόλουθα, η Επιτροπή απορρίπτει τους ισχυρισμούς της Great Minds ότι δεν λήφθηκαν υπόψη οι θέσεις της και ότι δόθηκε υπέρμετρη βαρύτητα στις απόψεις της άλλης πλευράς. Η Επιτροπή υπογραμμίζει εμφαντικά ότι η εταιρεία Great Minds με την επιστολή της ημερομηνίας 28/8/2014 επέλεξε να καταγράψει κατά γενικό και αόριστο τρόπο ότι δεν λήφθηκαν υπόψη οι θέσεις της μη εξηγώντας συγκεκριμένα που αναφέρεται και ποιες θέσεις της δεν λήφθηκαν υπόψη. Το ίδιο έπραξε και σε ότι αφορά τον ισχυρισμό της ότι δόθηκε υπέρμετρη βαρύτητα στις απόψεις της άλλης πλευράς.

Συνακόλουθα, η Επιτροπή συνεκτιμώντας τα γεγονότα που συνθέτουν την υπό αναφορά καταγγελία, επικέντρωσε την προσοχή της στα ακόλουθα στοιχεία και γεγονότα:

2. Εμπλεκόμενα Μέρη

2.1. Great Minds Marketing & Public Relations Co

Η Great Minds είναι Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης ιδρυθείσα στις 10/10/2003. Η εταιρεία από το 2003 είναι διανομέας των προϊόντων Crabtree & Evelyn και δραστηριοποιείται τόσο στη λιανική όσο και στη χονδρική πώληση των εν λόγω προϊόντων. Η εταιρεία Great Minds διαθέτει ένα κατάστημα στη Λεμεσό όπου διεκπεραιώνει τις λιανικές πωλήσεις και το οποίο λειτουργεί παράλληλα σαν εκθεσιακός χώρος για τα προϊόντα που πωλούνται χονδρικώς σε ξενοδοχεία, κρουαζιερόπλοια, και άλλες εταιρείες.

2.2. Crabtree & Evelyn (Overseas) Ltd

Η εταιρεία Crabtree & Evelyn ιδρύθηκε το 1979 και είναι μέλος ομίλου εταιρειών που δραστηριοποιείται παγκόσμια και φέρει το εμπορικό σήμα CRABTREE & EVELYN. Η εν λόγω εταιρεία ασχολείται κυρίως με την πώληση των ομώνυμων προϊόντων που αφορούν κυρίως προϊόντα μπάνιου, σώματος, αρώματα, φαγώσιμα, εδώδιμα και άλλα συναφή προϊόντα. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η Crabtree & Evelyn πωλεί προϊόντα σε καταναλωτές μέσω των δικών της εξειδικευμένων καταστημάτων λιανικής πώλησης (καθώς και διαδικτυακά καταστήματα) και σε εμπόρους λιανικών πωλήσεων για μεταπώληση στους καταναλωτές. Εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου η Crabtree & Evelyn παραχωρεί άδειες χρήσης σε τρίτους για λειτουργία εξειδικευμένων καταστημάτων λιανικής πώλησης υπό το εμπορικό σήμα CRABTREE & EVELYN και/ή για διανομή των προϊόντων Crabtree & Evelyn σε εμπόρους λιανικών πωλήσεων για μεταπώληση στους καταναλωτές. Οποιαδήποτε τρίτα πρόσωπα επιθυμούν να λειτουργήσουν εξειδικευμένα καταστήματα λιανικής πώλησης υπό το εμπορικό σήμα CRABTREE & EVELYN υπογράφουν την τυποποιημένη σύμβαση παροχής άδειας καταστήματος λιανικής πώλησης της Crabtree & Evelyn. Επίσης, οποιαδήποτε τρίτα πρόσωπα που διανέμουν τα προϊόντα CRABTREE & EVELYN σε έμπορους λιανικών πωλήσεων υπογράφουν την τυποποιημένη συμφωνία διανομής της Crabtree & Evelyn.

3. Αντικείμενο της καταγγελίας

Η Great Minds με την παρούσα καταγγελία υποστηρίζει ότι η Crabtree & Evelyn παράνομα και καταχρηστικά προέβηκε στον τερματισμό της μεταξύ τους συνεργασίας επιχειρώντας να επιβάλει αθέμιτους όρους στη σύμβαση που επρόκειτο

να συναφθεί ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη. Η Great Minds διατείνεται ότι ο εν λόγω τερματισμός υπήρξε αιφνίδιος και αδικαιολόγητος από την πλευρά της Crabtree & Evelyn, ενώ επικαλείται ακόμα καταχρηστική εκμετάλλευση λόγω διακριτικής μεταχείρισης.

4. Ιστορικό Συνεργασίας και επαγγελματική σχέση της Great Minds με την Crabtree & Evelyn.

Η Επιτροπή σημείωσε ότι η συνεργασία των δύο μερών ξεκίνησε το 2003 οπότε και η Crabtree & Evelyn διόρισε την Great Minds ως διανομέα των προϊόντων της στην Κύπρο και της παραχώρησε ταυτόχρονα άδεια χρήσης για λειτουργία καταστήματος λιανικής πώλησης των προϊόντων που φέρουν το εμπορικό σήμα της Crabtree & Evelyn, στη Λεμεσό. Το γεγονός της έναρξης της συνεργασίας τους καταγράφεται και στο ενημερωτικό έντυπο που εκδόθηκε από την εταιρεία Crabtree & Evelyn, έκδοση Φεβρουάριος/Μάρτιος του 2004.

Το 2005 η εταιρεία Crabtree & Evelyn παραχώρησε στην εταιρεία {...}* το δικαίωμα να κατασκευάζει και να διανέμει προϊόντα Crabtree & Evelyn τύπου amenity-size ανά την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου. Η έδρα της {...} βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η εν λόγω εμπορική συνεργασία τερματίστηκε τον Απρίλιο του 2013. Η Great Minds από το 2005 αγόραζε amenity-size προϊόντα από την {...}, ενώ εξακολούθησε να προμηθεύεται τα υπόλοιπα προϊόντα από την Crabtree & Evelyn.

Μέσα από τις πληροφορίες που αποστάληκαν και από τις δύο εμπλεκόμενες εταιρείες διαφάνηκε ότι ουδέποτε υπογράφηκε σχετική συμφωνία για τη μεταξύ τους συνεργασία και για περίοδο δέκα ετών ετοιμάζονταν από την Crabtree & Evelyn διάφορα προσχέδια συμφωνιών τα οποία διαφοροποιούνταν και αποστέλλονταν ακολούθως στην Great Minds. Ειδικότερα, μέσα από την προκαταρκτική έρευνα διαφάνηκε ότι υφίσταντο προσχέδια συμφωνιών μεταξύ των δύο μερών με χρονολογία 2004, 2008, 2009 και 2012. Οι αρχικές συζητήσεις, ως αυτές προκύπτουν από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από τις δύο εταιρείες, αφορούσαν τον καθορισμό της εταιρείας Great Minds ως σύμβουλο της Crabtree & Evelyn για την προώθηση των προϊόντων της τελευταίας στα ξενοδοχεία, τον καθορισμό της ως διανομέα στην Κύπρο (συμπεριλαμβανομένων των χονδρικών πωλήσεων, πωλήσεων σε ξενοδοχεία και λιανικών πωλήσεων) και την παραχώρηση άδειας λειτουργίας καταστήματος υπό την εμπορική επωνυμία Crabtree & Evelyn.

* Οι αριθμοί και/ή τα στοιχεία που παραλείπονται και δεν εμφανίζονται τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στη συνέχεια καλύπτονται από επιχειρηματικό/επαγγελματικό απόρρητο. Ενδεικτικό της παράλειψης είναι το σύμβολο {...}.

Επί τούτου σημειώθηκε ότι η Crabtree & Evelyn διευκρίνισε ότι: «Δεν υπήρχαν γραπτές συμφωνίες και αρκετοί βασικοί όροι δεν είχαν συμφωνηθεί. Αντ' αυτού, η σχέση βασιζόταν στην συμπεριφορά των μερών, προφορικές συζητήσεις, επιστολές και ηλεκτρονικά μηνύματα μεταξύ των μερών [...]».

Ειδικότερα, στις 4/11/2004, η Crabtree & Evelyn με επιστολή της προς την Great Minds την ενημέρωσε ότι ετοιμάστηκαν τα συμβόλαια τους, ότι θα υπήρχαν αλλαγές σε σχέση με το προσχέδιο που τους δόθηκε τον Οκτώβριο του 2003, καθώς επίσης ότι θα λάμβαναν υπόψη τα σχόλια που έγιναν από τους δικηγόρους τα οποία έγιναν δεκτά. Διακρίνεται επομένως ότι τα δύο μέρη είχαν ξεκινήσει διαπραγματεύσεις για τη μεταξύ τους γραπτή συμφωνία από τον Οκτώβριο του 2003. Παρόλα αυτά, ακόμη και μέχρι τον τερματισμό της συνεργασίας τους, δέκα χρόνια αργότερα, δεν κατέληξαν σε αποδεκτούς μεταξύ τους όρους συνεργασίας.

Σημειώνεται ότι στις 29/4/2009, η Great Minds με σχετική επιστολή της προς την Crabtree & Evelyn, ανέφερε ότι μετά από μελέτη του προσχεδίου "License Agreement" ημερομηνίας 2/4/2009, αντιλήφθηκαν ότι οι όροι της συμφωνίας δεν αντικατόπτριζαν τα όσα είχαν συμφωνηθεί μεταξύ τους κατά το 2003-2004, όταν είχαν διοριστεί ως αποκλειστικός διανομέας της Crabtree & Evelyn στην Κύπρο. Συνεχίζοντας έγραψε θέματα που έκρινε ως σημαντικό να επιλυθούν / διορθωθούν ως εξής: «1. *Exclusivity as sole distributors in Cyprus [...]*, 2. *Right to sell together with the Crabtree & Evelyn brand, other brands [...]*, 3. *Duration of this Agreement....*».

Η Επιτροπή σημειώνει ότι παρόλο που δεν κατάφεραν να έρθουν σε γραπτή συμφωνία τα δύο μέρη, η Crabtree & Evelyn στις αρχές του 2010 έθεσε στόχους προς την Great Minds, τους οποίους ήθελε να πετύχει ώστε να επεκτείνει την επιχείρηση διανομής της.

Συγκριμένα, στις 24/2/2010, η Crabtree & Evelyn με επιστολή της προς την Great Minds της κοινοποίησε σχετικό πίνακα με τους βασικούς στόχους που έθεσαν σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο, τονίζοντας ότι η βασική προτεραιότητα ήταν η ανάπτυξη των χονδρικών πωλήσεων της.

Στις 31/5/2012, η Great Minds με επιστολή της προς την Crabtree & Evelyn τόνισε τη σημαντικότητα που είχε για εκείνη η συμφωνία διανομής που επιθυμούσε να συνάψει. Συγκεκριμένα της ανέφερε τα εξής: «[...] *the Distribution Agreement is much more essential and also very much in relation to the License agreement. [...]* We are

ready to invest in new shops and also start selling more to corporate clients but need some sort of reassurance that the contracts have been finalized and concluded. We have been both acting for so many years with the understanding that we are the distributors and retailers on the island (...) and are always ready to invest more once all is in order.». Σε σχέση με τους στόχους που έθεσε η Crabtree & Evelyn στην Great Minds για την ανάπτυξη των χονδρικών πωλήσεων τους ανέφερε τα εξής: *«[...] the current crisis does not allow us to go for huge expansions/growth and we need to keep low for a while, thus not yet the time of opening a new store, something that we were ready to do should this crisis was not affecting us. Also the market here is only moving by cash and no credit is accepted, so payment conditions for wholesale is ridiculous as the wholesalers now requesting credit of over 120 days*». Η Great Minds συνέχισε καταγράφοντας διάφορα προβλήματα που αφορούσαν την κατάσταση της κυπριακή οικονομίας τη δεδομένη στιγμή και δήλωσε ότι είναι έτοιμη να προχωρήσει με νέα επαγγελματικά σχέδια δεδομένου ότι η οικονομία δεν θα βρίσκεται πλέον σε κρίση, κάτι που πίστευε ότι θα συμβεί σε ένα χρόνο περίπου. Μάλιστα η Great Minds δικαιολόγησε τη στάση της βασιζόμενη σε υποθέσεις για τις αλλαγές που φοβάται ότι ενδεχομένως να γίνουν στην Ελλάδα, καταγράφοντας: *«...In a month's time we will know if Greece exits from the Euro or not? If that happens then all of the imported products into Greece will be 10 times more expensive for the locals to buy. This will affect also Cyprus somehow [...]*».

Στις 19/10/2012, η Crabtree & Evelyn με επιστολή της προς την Great Minds επισήμανε συνοπτικά έξι ζητήματα από τα όσα συζητήθηκαν σε τηλεφωνική μεταξύ τους επικοινωνία, με πρώτη επισήμανση ότι: *«There is not a signed license agreement in place for the Crabtree and Evelyn store. I will forward a copy of our most up to date license agreement to you.*». Επίσης κατέγραψε ότι *«[...] C&E is actively sourcing a retail distributor who carry a portfolio of brands and have experience distributing retail brands in the market[...]Hotels-Guest Supply Europe has exclusive rights to the amenity program in Cyprus and issue a sub contract to agreed distributors and they in turn inform C&E. If you have a working relationship with {...} I urge you to agree and sign a contract to distribute C&E hotel amenities*». Η εν λόγω επιστολή έκλεισε με την Crabtree & Evelyn να προσβλέπει στη μελλοντική τους συνεργασία αλλά για να συνεχιστεί η συνεργασία τους θα έπρεπε να συμφωνήσουν και να υπογράψουν τις απαραίτητες σχετικές συμφωνίες.

Στις 22/1/2013, η Crabtree & Evelyn με ηλεκτρονικό μήνυμα προς την Great Minds, της υπενθύμισε ότι στις 26/11/2012 αποστάληκε αντίγραφο συμφωνίας License

Agreement και μέχρι την μέρα εκείνη, δεν υπήρξε καμία ανταπόκριση ή οποιαδήποτε υποβολή σχετικών ερωτήσεων για την προτεινόμενη εν λόγω συμφωνία. Περαιτέρω ενημέρωσε την Great Minds για τα ακόλουθα: *«In order to continue selling you products you need to sign a License Agreement with Crabtree & Evelyn. If you do not to sign the License Agreement and return it to me by January 31, I will have no choice but to serve notice and stop supplying products.»*.

Στις 24/1/2013, η Great Minds με σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα επισήμανε στην Crabtree & Evelyn ότι από το 2003 έγιναν μέλη της οικογένειας της Crabtree & Evelyn και παρόλο που δεν υπογράφηκε μεταξύ τους γραπτή συμφωνία διανομής, υφίστατο παρόλα αυτά σχετική συμφωνία διανομής βάσει, μεταξύ άλλων, των γραπτών και προφορικών δοσοληψιών και επαφών που είχαν αλλά και της παρουσίας τους στα “Distribution Meetings” που πραγματοποιούνταν. Η εν λόγω επιστολή ολοκληρώθηκε ως εξής: *«[...] we ask you to reconsider your position taking into consideration the legal consequences of both the imposition of new terms and your intention to serve a notice of termination. We insist that either our relationship continues as is or if we are to enter into any new written contracts (...) these should include a long term distribution contract.»*

Στις 6/2/2013, η Crabtree & Evelyn μέσω επιστολής της ενημέρωσε την Great Minds ότι η μέχρι τότε συνεργασία τους θα τερματιζόταν στις 15/8/2013. Στην εν λόγω επιστολή η Crabtree & Evelyn ανέφερε ότι: *«[...]As you know, there are no signed written agreements between Crabtree & Evelyn and Great Minds regarding any distribution or license rights. Nevertheless, since late 2003, the parties had an informal business relationship: Great Minds purchases products from Crabtree & Evelyn for wholesale distribution and retail sale in Cyprus and uses Crabtree & Evelyn’s name and other intellectual property in connection with its distribution and retail business. The purpose of this letter is to terminate that relationship. Crabtree & Evelyn will accept orders from Great Minds until August 14, 2013 [...] We understand that Great Minds purchases amenity-size Crabtree & Evelyn-branded products from {...}, for distribution in Cyprus. Crabtree & Evelyn is not a party to that relationship. This letter is not intended to interfere with Great Minds’ business with {...}.»*.

5. Αξιολόγηση της καταγγελλόμενης συμπεριφοράς της Crabtree & Evelyn

5.1. Έννομο Συμφέρον

Το άρθρο 35 του Νόμου ορίζει ότι: *«Σε καταγγελία παραβάσεων των διατάξεων του άρθρου 3 ή του άρθρου 6 του παρόντος Νόμου και/ή των άρθρων 81ΕΚ και/ή 82ΕΚ δικαιούται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει έννομο προς τούτο συμφέρον.*

Έννομο συμφέρον έχει αυτός που δικαιούται να αποδείξει ότι υπέστη ή ότι υπάρχει σοβαρός ή πιθανός κίνδυνος να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, σαν άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης».

Η Επιτροπή έκρινε ότι το έννομο συμφέρον της Great Minds για την υποβολή της παρούσας καταγγελίας συνίσταται στο προκύπτει γεγονός ότι η Crabtree & Evelyn προέβηκε στον τερματισμό της συμβατικής σχέσης που διατηρούσε επί σειρά ετών (από το 2003 μέχρι και το 2013) με την Crabtree & Evelyn, με συνέπεια να υποστεί αισθητή οικονομική βλάβη ή να τεθεί σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση, σαν άμεσο αποτέλεσμα της παράβασης.

5.2. Έννοια της «Επιχείρησης»

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει ως «επιχείρηση» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες, ανεξάρτητα αν οι δραστηριότητες του είναι κερδοσκοπικές ή όχι.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (το οποίο μετονομάστηκε σε Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης-ΔΕΕ), προσεγγίζοντας την έννοια «επιχείρηση», στο πλαίσιο του ανταγωνισμού έδωσε μια ευρεία ερμηνεία συμπεριλαμβάνοντας *«κάθε οντότητα που ασκεί οικονομικής ή εμπορικής φύσεως δραστηριότητες»*, ανεξάρτητα από τη νομική της υπόσταση και τον τρόπο με τον οποίο χρηματοδοτείται.¹

Η Επιτροπή, έχοντας υπόψη της τα ως άνω εκτεθέντα, κρίνει ότι η Crabtree & Evelyn είναι επιχείρηση με την έννοια του Νόμου καθότι ασκεί οικονομικής και εμπορικής φύσεως δραστηριότητες αφού ασχολείται με την παραγωγή και εμπορία των ομώνυμων προϊόντων.

¹ Υπόθεση C-41/90, Hofner & Elser v. Macrotron, [1991] ECR I-1979, Υπόθεση 170/83, Hydrotherm v. Compact, [1984] ECR 2999.

5.3. ΣΧΕΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

(α) Σχετική αγορά προϊόντος / υπηρεσιών

Για σκοπούς αξιολόγησης της παρούσας υπόθεσης και των κανόνων ανταγωνισμών, έχει αναλυθεί στο πλαίσιο της δέουσας προκαταρκτικής έρευνας η σχετική αγορά προϊόντων. Η Επιτροπή σημειώνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη σχετική ανακοίνωσή της ορίζει ότι η σχετική αγορά, για σκοπούς εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού, περιλαμβάνει: *«όλα τα προϊόντα ή/και τις υπηρεσίες που είναι δυνατό να εναλλάσσονται, ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται.»*.

Στην παρούσα υπόθεση το σχετικό προϊόν αφορά προϊόντα που φέρουν την επωνυμία CRABTREE & EVELYN τα οποία καλύπτουν διάφορα είδη όπως: προϊόντα μπάνιου και σώματος, φυσικά προϊόντα περιποίησης σώματος (λοσιόν, αφρόλουτρα, σαπούνια κλπ.), προϊόντα περιποίησης προσώπου, σαμπουάν, αντρική σειρά προϊόντων, αρωματικά χώρου (home fragrances), καθώς και φαγώσιμα που αποτελούνται από μια μικρή σειρά από μπισκότα, gourmet μαρμελάδες και τσάγια (fine food / comestibles) καθώς και έτοιμες συσκευασίες δώρων με ξεχωριστή παρουσίαση.

Η Επιτροπή για σκοπούς ορισμού της αγοράς άντλησε καθοδήγηση από σχετικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά και εθνικών αρχών ανταγωνισμού. Φυσικά, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι σχετικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αφορούν κυρίως συγκεντρώσεις επιχειρήσεων και συνεπώς η προσέγγιση της οριοθέτησης της αγοράς από την Επιτροπή στην παρούσα υπόθεση η οποία εστιάζεται στην εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου, δυνατόν να διαφέρει.

Η Επιτροπή σημείωσε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφαση της αναφορικά με τη συγκέντρωση των εταιρειών COLGATE PALMOLIVE/ SANEXBUSINESS² εξέτασε την αγορά ξεχωριστά ανά είδος προϊόντος και συγκεκριμένα επικεντρώθηκε σε τρεις κατηγορίες, (α) προϊόντα μπάνιου & ντους, (β) σαπούνια, και (γ) αποσμητικά. Στην εν λόγω απόφαση, η έρευνα αγοράς που διεξήχθη επιβεβαίωσε όπως και σε άλλες υποθέσεις³ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι τα προϊόντα μπάνιου & ντους συνιστούν ξεχωριστή αγορά εντός της αγοράς προϊόντων προσωπικής φροντίδας.

² COMP/M.6221 – COLGATE PALMOLIVE/ SANEXBUSINESS

³ Συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στην απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4193 L'Oreal/The Body Shop και στην M.5658 Unilever/Sara Lee Case.

Περαιτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφαση της αναφορικά με τη συγκέντρωση των εταιρειών CAPMAN / LITORINA CEDERROTH⁴ καταγράφει ότι οι αγορές προϊόντων στον τομέα προσωπικής φροντίδας συνήθως ορίζονται με βάση τις εκτιμήσεις της ζήτησης, με αποτέλεσμα συγκεκριμένα προϊόντα που σχετίζονται με μια ειδική τελική χρήση, να αποτελούν ξεχωριστές αγορές. Στην εν λόγω απόφασή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρθηκε σε προηγούμενες αποφάσεις της⁵, στις οποίες έγινε διάκριση ανάλογα με τα κανάλια πωλήσεων των προϊόντων.

Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφαση της αναφορικά με τη συγκέντρωση των εταιρειών WATERLAND/ ALYCHLO/ OMEGA PHARMA⁶, στην οποία η αλληλοεπικάλυψη των δραστηριοτήτων των μερών αφορούσε μεταξύ άλλων και προϊόντα φροντίδας του δέρματος, επισήμανε τη διάκριση των αγορών ανάλογα με τα κανάλια πώλησης των προϊόντων, καθώς και διάκριση μεταξύ προϊόντων πολυτελείας και της μαζικής αγοράς προϊόντων.

Η Επιτροπή σημειώνει επιπρόσθετα ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφαση της LVMH/BULGARI⁷ αναφέρει ότι τα προϊόντα πολυτελείας είναι εμπορεύματα υψηλής ποιότητας με σχετικά υψηλή τιμή, τα οποία διατίθενται στην αγορά με εμπορικό σήμα κύρους και τα οποία διακρίνονται από τη μαζική αγορά προϊόντων, καθώς δεν έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά. Σημειώθηκε επί τούτου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι τα προϊόντα πολυτελείας χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλές τιμές, πλούσιο και δημιουργικό περιεχόμενο και διατίθενται στην αγορά με εμπορικό σήμα κύρους.

Πέραν των πιο πάνω, σε ότι αφορά την κατηγορία καλλυντικών προϊόντων, η Επιτροπή επισημαίνει τα όσα καταγράφηκαν στις σχετικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε σχέση με τα συστήματα επιλεκτικής διανομής της Yves Saint Laurent SA καθώς και της Parfums Givenchy⁸, τα οποία έχουν ως ακολούθως: *«Cosmetic products cover a wide variety of articles intended for many different uses and include, in particular, perfumery, skin care and beauty products and haircare and toiletry products. A study carried out for the Commission confirms that, within the overall category of cosmetic products, luxury products constitute a specific segment.*

⁴ COMP/M.5230 - CAPMAN / LITORINA CEDERROTH.

⁵ Cases COMP/M.3149 - Procter & Gamble / Wella, M.2665 - Johnson Professional Holdings/DiverseyLever, No COMP/M.3716 - AS Watson/ Marionnaud and No COMP/M.3643 – SEPHORA / EL CORTE INGLÉS / JV.

⁶ COMP/M.6401 - WATERLAND/ ALYCHLO/ OMEGA PHARMA.

⁷ COMP/M.6212 - LVMH/ BULGARI

⁸ IV/33.242 Yves Saint Laurent Parfums, EE 1992, L 12 και IV/33.542 Parfums Givenchy system of selective distribution, EE 1992, L236. Επισημαίνεται ότι στις αποφάσεις της IV/M.312 Sanofi/Yves St Laurent και M.5068 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραπέμπει στις εν λόγω αποφάσεις.

Luxury cosmetic products are high-quality articles, sold at a relatively high price and marketed under a prestige brand name. The extent to which they are substitutable for similar products falling within other market segments is generally limited.».

Σημειώνεται επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφαση της YVES SAINT LAURENT PARFUMS SA⁹, όσον αφορά τη διάρθρωση της διανομής και θέσης της Yves Saint Laurent Parfums στην αγορά, αναφέρει τα ακόλουθα:

«[...] Ο καταμερισμός του τομέα συνοδεύεται από διαφοροποίηση των τρόπων διανομής, εφόσον τα καλλυντικά προϊόντα κυκλοφορούν στο εμπόριο με διαφορετικά σήματα, είτε μέσω δικτύων εξουσιοδοτημένων διανομέων (αρωματοπωλεία και μεγάλα καταστήματα), είτε μέσω φαρμακείων και αντίστοιχων καταστημάτων, είτε στη μεγάλη διανομή (σουπερμάρκετ, φαρμακεμπορεία, καταστήματα ειδών διατροφής, κ.λπ) είτε, τέλος, με το σύστημα της άμεσης πώλησης (πώληση με αλληλογραφία, κ.λπ). Σε γενικές γραμμές, τα καλλυντικά προϊόντα πολυτελείας και ιδίως τα είδη οιοπνευματώδους αρωματοποιίας, περιποίησης και ομορφιάς υψηλής ποιότητας, δεν πωλούνται παρά μέσω δικτύων εγκεκριμένων διανομέων».

«[...] Η δομή της κοινοτικής βιομηχανίας χαρακτηρίζεται από την απουσία επιχειρήσεων σχετικά μικρού μεγέθους που συνυπάρχουν με μεγάλες επιχειρήσεις. Εξάλλου, ορισμένες εταιρείες αποτελούν τμήμα ομίλων που ελέγχουν, αμέσως ή εμμέσως, πολλές επιχειρήσεις που λειτουργούν στον εν λόγω τομέα. Αντίθετα, η διανομή παρουσιάζει σχετικά ομοιογενή χαρακτηριστικά, εφόσον κάθε παραγωγός εξασφαλίζει τη διάδοση των ειδών υψηλής ποιότητας που παράγει, μέσω δικτύων που λειτουργούν βάσει συμβάσεων επιλεκτικής διανομής οι οποίες στηρίζονται σε ανάλογες διατάξεις.».

Τέλος, η Επιτροπή στα πλαίσια της παρούσας έρευνας συνεκτίμησε και την απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 98/1997, στην οποία η αγορά αφορούσε τον κλάδο των καλλυντικών εν γένει και των ειδών δώρων και στην οποία καταγράφονται τα πιο κάτω:

- Στην προκειμένη απόφαση η Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού θεώρησε ότι ο ευρύτερος κλάδος των καλλυντικών περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες:

⁹ Απόφαση της 16^{ης} Δεκεμβρίου 1991 σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ, IV/33 242 - YVES SAINT LAURENT PARFUMS SA.

(α) αρώματα και κολόνιες, (β) προϊόντα μακιγιάζ, (γ) προϊόντα περιποίησης δέρματος (πρόσωπου-σώματος), (δ) προϊόντα περιποίησης μαλλιών και (ε) είδη ατομικής υγιεινής.

- Συγκεκριμένα τα προϊόντα που περιλαμβάνει η πρώτη κατηγορία είναι τα αρώματα και οι κολόνιες για γυναίκες, άνδρες και παιδιά. Στη δεύτερη κατηγορία, περιλαμβάνονται τα προϊόντα μακιγιάζ (μακιγιάζ προσώπου, προϊόντα για τα χείλη, προϊόντα για τα νύχια, προϊόντα για τα μάτια). Τα προϊόντα που περιλαμβάνει η τρίτη κατηγορία είναι τα προϊόντα περιποίησης του προσώπου (κρέμες, μάσκες, προϊόντα απολέπισης, αντιρυτιδικά προϊόντα λοσιόν, τόνικ κ.λ.π.), τα προϊόντα περιποίησης για μετά το ξύρισμα, προϊόντα περιποίησης χεριών, κρέμες και λοσιόν για το σώμα, προϊόντα προστασίας από τον ήλιο και προϊόντα περιποίησης των μωρών. Στην τέταρτη κατηγορία, περιλαμβάνονται τα προϊόντα περιποίησης των μαλλιών (σαμπουάν, μαλακτικές κρέμες, λοσιόν και τόνικ για τα μαλλιά, μάσκες μαλλιών, βαφές κ.λ.π.). Τέλος, στην πέμπτη κατηγορία, περιλαμβάνονται τα είδη ατομικής υγιεινής, υγρά και μη σαπούνια, δερματολογικά σαπούνια, σαπούνια για παιδιά, προϊόντα υγιεινής στόματος, προϊόντα ξυρίσματος, πούδρες, αποσμητικά και αποτριχωτικά προϊόντα, προϊόντα για το μπάνιο και προϊόντα για την περιποίηση των ποδιών.
- Ο κλάδος των ειδών δώρων περιλαμβάνει διακοσμητικά, κορνίζες, μικρές εικόνες, συσκευασίες αρωματικών σαπουνιών, πορσελάνινες κούκλες, μπρελόκ, σημειωματάρια, νεσεσέρ κ.λ.π.
- Σύμφωνα με την Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού, την αγορά των καλλυντικών χαρακτηρίζει τμηματοποίηση που δημιουργείται ανάλογα με τα δίκτυα διανομής και την τιμή των προϊόντων. Έτσι δημιουργούνται σχετικές αγορές με διαφορετικά μεταξύ τους προϊόντα ως εξής:
 - α) Καλλυντικά Ευρείας Διανομής (Mass Distribution) που διατίθενται σε super-markets, καταστήματα καλλυντικών, φαρμακεία κ.λ.π.
 - β) Καλλυντικά Επιλεκτικής Διανομής (lux), υψηλής ποιότητας επώνυμα προϊόντα και αντιστοίχως υψηλής τιμής που διατίθενται κυρίως μέσω επιλεγμένων καταστημάτων καλλυντικών και φαρμακείων κατά κανόνα δε με εξειδικευμένες υπηρεσίες διάθεσης στον καταναλωτή.

γ) Καλλυντικά που πωλούνται στα καταστήματα αφορολογήτων ειδών.

δ) Καλλυντικά φαρμακείου.

ε) Καλλυντικά κομμωτηρίου (επαγγελματικά και για μεταπώληση).

στ) Καλλυντικά ινστιτούτων αισθητικής (επαγγελματικά και για μεταπώληση).

ζ) Καλλυντικά που διατίθενται με την μέθοδο «door to door» (απευθείας πώληση).

- Η αγορά των καλλυντικών, σύμφωνα με την Ελληνική Αρχή, δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ως μία ενιαία σχετική αγορά κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα. Τα δε επώνυμα καταστήματα, δραστηριοποιούνται τόσο στη σχετική αγορά των καλλυντικών ευρείας διανομής, όσο και στη σχετική αγορά των καλλυντικών επιλεκτικής διανομής.

Η Επιτροπή σημείωσε ότι η Great Minds στο πλαίσιο της προκαταρκτικής έρευνας υποστήριξε ότι τα προϊόντα επωνυμίας CRABTREE & EVELYN αντιπροσωπεύουν μία κατεξοχήν αγγλική παραδοσιακή μάρκα προϊόντων, η οποία παρουσιάζει ένα συγκεκριμένο “life style” που προέρχεται από τη ρομαντική βικτοριανή εποχή κάτι που είναι εμφανές διαμέσου του συγκεκριμένου στυλ, διακόσμησης των καταστημάτων και στα ρομαντικά σχέδια που διακοσμούν τα ίδια τα προϊόντα. Όλα αυτά τα στοιχεία, σύμφωνα με την Great Minds, το καθιστούν μοναδικό στο είδος τους και εξειδικευμένα προϊόντα στη κατηγορία τους.

Από την άλλη πλευρά, η CRABTREE & EVELYN στο πλαίσιο της προκαταρκτικής έρευνας υποστήριξε ότι ανταγωνιστές της θεωρεί κάθε εταιρεία που κατασκευάζει και πωλεί προϊόντα μπάνιου και σώματος υψηλής ποιότητας.

Σε ότι αφορά τα διάφορα σημεία πώλησης εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας όπως σουπερμάρκετ, φαρμακεία και πολυκαταστήματα, στα οποία ο κύπριος καταναλωτής είναι δυνατό να προμηθευτεί καλλυντικά και συναφή προϊόντα, σημειώνοντας τα διάφορα χαρακτηριστικά τους, η Επιτροπή σημειώνει τα εξής:

- Όσον αφορά τις υπεραγορές και τα σουπερμάρκετ, η Επιτροπή θεωρεί ότι παρόλο που ο καταναλωτής είναι δυνατό να προμηθευτεί σε κάποια από αυτά περιορισμένη γκάμα καλλυντικών και συναφή προϊόντα, εντούτοις σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν υψηλής ποιότητας επώνυμα προϊόντα. Τα

εν λόγω σημεία πώλησης δεν μπορούν να ανταγωνιστούν καταστήματα όπως αυτό που διαχειριζόταν η Great Minds με την επωνυμία της CRABTREE & EVELYN. Επίσης, τέτοιου είδους σημεία πώλησης, υπεραγορές και σουπερμάρκετ, δεν μπορούν να ανταγωνιστούν το ιδιαίτερο στυλ και φινέτσα που χαρακτηρίζουν συνήθως τα εξειδικευμένα καταστήματα πώλησης καλλυντικών και συναφών προϊόντων.

- Όσον αφορά τα φαρμακεία, η Επιτροπή σημειώνει ότι σε αυτά προσφέρονται γνωστές μάρκες καλλυντικών και συναφών προϊόντων, κάποια από τα οποία αποτελούν προϊόντα ποιότητας. Παρόλα αυτά, η Επιτροπή σημειώνει ότι σε ορισμένα φαρμακεία δεν προσφέρονται οι πολύ ακριβές επώνυμες μάρκες και η γκάμα καλλυντικών και συναφών προϊόντων που προσφέρεται είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι ο κύριος σκοπός των φαρμακείων είναι η φαρμακευτική αγωγή και οτιδήποτε συναφές με αυτό και ο καταναλωτής τα συνδέει πρωτίστως με τις φαρμακευτικές του ανάγκες. Παρόλα αυτά, μια μερίδα καταναλωτών επιλέγει τα φαρμακεία για να προμηθευτεί καλλυντικά και συναφή προϊόντα.
- Όσον αφορά πολυκαταστήματα, η Επιτροπή σημειώνει ότι αυτά αποτελούν σημεία πώλησης επώνυμων καλλυντικών και συναφών προϊόντων υψηλής ποιότητας, αλλά διαφέρουν από καταστήματα που εξειδικεύονται αποκλειστικά και μόνο στην πώληση των εν λόγω προϊόντων. Τα πολυκαταστήματα χαρακτηρίζονται από προσφορά μεγάλης γκάμας προϊόντων που προσελκύουν καταναλωτές για διάφορους λόγους. Συναφώς, ο καταναλωτής που θα εισέλθει σε ένα τέτοιο πολυκατάστημα είτε ενδιαφέρεται να αγοράζει ενδύματα, είτε υποδήματα είτε οποιοδήποτε άλλο είδος προϊόντος όπως καλλυντικά, καθώς επίσης αν απλά επιθυμεί να επισκεφθεί κάποιο καφεστιατόριο. Παρόλα αυτά, οποιαδήποτε καταστήματα τα οποία στεγάζονται ή/και αποτελούν μέρος ενός πολυκαταστήματος και προσφέρουν καλλυντικά και συναφή προϊόντα, μπορούν να θεωρηθούν εν δυνάμει σημεία πώλησης τα οποία ανταγωνίζονται καταστήματα που εξειδικεύονται και προσφέρουν αποκλειστικά και μόνο τέτοιου είδους προϊόντα.

Σε σχέση με το ζήτημα αυτό, η Επιτροπή σημειώνει ότι σημεία πώλησης καλλυντικών και συναφών προϊόντων τα οποία ανταγωνίζονται καταστήματα όπως αυτό που διαχειριζόταν η Great Minds, αποτελούν το L' Occitane και το Body Shop, τα οποία

χαρακτηρίζονται από συγκεκριμένο “brand image” και στυλ και τα οποία ο καταναλωτής ξεχωρίζει και συνδέει με την προσφορά των εν λόγω προϊόντων. Σημεία πώλησης παρόλα αυτά που είναι δυνατό να συναγωνίζονται τα εν λόγω καταστήματα αποτελούν και τα φαρμακεία, εφόσον κάποια από αυτά προσφέρουν υψηλής ποιότητας καλλυντικά και συναφή προϊόντα αλλά και πολυκαταστήματα ή άλλα καταστήματα που πωλούν καλλυντικά π.χ Molton Brown πωλείται από τα καταστήματα Beauty Line.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της διεξαγωγής της δέουσας προκαταρκτικής έρευνας διαπιστώθηκε ότι τα επώνυμα καλλυντικά Crabtree & Evelyn, καθώς και άλλα ίδιου τύπου καλλυντικά διατίθενται σε ξενοδοχεία και σε εταιρείες σε μεγέθη amenities.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή στη βάση της εκτεταμένης ανάλυσης τη αγοράς που διενεργήθηκε και για σκοπούς εξέτασης της παρούσας καταγγελίας και στη βάση των πιο πάνω, κρίνει ότι η σχετική αγορά προϊόντος είναι η αγορά εμπορίας επώνυμων καλλυντικών και συναφών προϊόντων.

(β) Σχετική Γεωγραφική Αγορά:

Σε ότι αφορά τη σχετική γεωγραφική αγορά, η Επιτροπή σημειώνει ότι Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη σχετική ανακοίνωσή της¹⁰ ορίζει ότι: «η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά».

Σε ότι αφορά την παρούσα υπόθεση, η Επιτροπή σημειώνει ότι η Great Minds δραστηριοποιείται με ένα κατάστημα λιανικής πώλησης των προϊόντων CRABTREE & EVELYN στην επαρχία Λεμεσού εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παράλληλα διατηρούσε δίκτυο διανομής χονδρικής πώλησης στην Κύπρο, διανέμοντας προϊόντα προς ξενοδοχεία, κυπριακές και «offshore» εταιρείες, ιδιωτικές κλινικές, θαλαμηγούς, τραπεζικούς οργανισμούς, δικηγορικά και ελεγκτικά γραφεία, κτλ.

Η Επιτροπή, σε σχέση με το ζήτημα αυτό, άντλησε καθοδήγηση από την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τη συγκέντρωση COLGATE PALMOLIVE/

¹⁰ Ανακοίνωση Επιτροπής για τον καθορισμό της σχετικής αγοράς, ΕΕ C 372 της 3.12.1997.

SANEXBUSINESS¹¹, στην οποία έκρινε τη γεωγραφική αγορά των προϊόντων προσωπικής φροντίδας ως εθνική. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην απόφαση της για την Unilever/Sara Lee, έκρινε ότι η αγορά των προϊόντων μπάνιου & ντους, των σαπουνιών και των αποσμητικών είναι εθνική.

Η Great Minds αποτελούσε το μόνο αντιπρόσωπο πώλησης των προϊόντων Crabtree & Evelyn στην Κύπρο και πωλούσε τα προϊόντα αυτά προς οποιοδήποτε στην Κυπριακή επικράτεια υπό ίδιους ή παρόμοιους όρους. Το ίδιο ισχύει και για άλλες επιχειρήσεις που πωλούν αυτά τα προϊόντα και έχουν παρουσία σε ένα ή περισσότερα σημεία στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Ως εκ τούτου, στη βάση της εκτεταμένης ανάλυσης τη αγοράς που διενεργήθηκε, η Επιτροπή η ορίζει τη γεωγραφική αγορά, της αγοράς εμπορίας επώνυμων καλλυντικών και συναφών προϊόντων, στη βάση των πιο πάνω και εφόσον οι όροι του ανταγωνισμού θεωρούνται ομοιογενείς για την πώληση τέτοιων προϊόντων σε όλη την επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως εθνική.

6. Αξιολόγηση του άρθρου 6(2) του Νόμου αρ. 13(I)/2008

Το άρθρο 6(2) του υπό αναφορά Νόμου, ως ίσχυε κατά το χρόνο της καταγγελίας αναφέρει τα ακόλουθα:

«Απαγορεύεται η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, στην οποία βρίσκεται προς αυτή ή αυτές μία επιχείρηση, η οποία κατέχει θέση πελάτη, προμηθευτή, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη τους, ακόμη κι ως προς ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών, και δε διαθέτει ισοδύναμη εναλλακτική λύση.

Η καταχρηστική αυτή εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνίσταται ιδιαίτερα στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης, στη διακοπή εμπορικών σχέσεων με ανάληψη ή μεταφορά των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται με τις εν λόγω εμπορικές σχέσεις κατά τρόπο που επηρεάζει ουσιωδώς τον ανταγωνισμό ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.»

¹¹ COMP/M.6221 – COLGATE PALMOLIVE/ SANEXBUSINESS.

Από το περιεχόμενο του συγκεκριμένου άρθρου, προκύπτει ότι προκειμένου να εξεταστεί κατά πόσο υπάρχουν ή όχι οι κατ' ισχυρισμό ενδεικτικές παραβάσεις του άρθρου 6(2) του Νόμου, θα πρέπει να στοιχειοθετηθούν σωρευτικά οι ακόλουθοι παράμετροι:

(α) **Σχέση οικονομικής εξάρτησης** στην οποία βρίσκεται μια επιχείρηση από άλλη επιχείρηση από την οποία προμηθεύεται η εξαρτώμενη ένα ορισμένο είδος προϊόντων ή υπηρεσιών και η οποία κατέχει θέση: προμηθευτή, πελάτη, παραγωγού, αντιπροσώπου, διανομέα ή εμπορικού συνεργάτη.

(β) **Απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης** υπό την έννοια ότι δεν προσφέρονται καθόλου εναλλακτικές λύσεις ή οι υπάρχουσες συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα για την εξαρτώμενη επιχείρηση.

(γ) **Καταχρηστική εκμετάλλευση της εν λόγω εξάρτησης.** Υφίσταται όταν η ισχυρή επιχείρηση από την οποία μια ή περισσότερες επιχειρήσεις εξαρτώνται, εκμεταλλεύονται την ισχύ, την οποία της δίνει η αδυναμία της εξαρτημένης επιχείρησης να διαθέτει άλλη ισοδύναμη εναλλακτική λύση και να αποκομίζει οφέλη για την ίδια και εις βάρος της εξαρτημένης επιχείρησης, τα οποία δεν θα αποκόμιζε αν υπήρχε εναλλακτική λύση για την εξαρτώμενη επιχείρηση. Η καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, συνίσταται ιδίως στην επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής, στην εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης ή στην αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι οι ως άνω παράμετροι εξετάζονται σωρευτικά υπό την έννοια ότι πρέπει να πληρούνται όλοι σωρευτικά ώστε να μπορεί να στοιχειοθετηθεί η παράβαση του σχετικού άρθρου¹². Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προχωρεί να εξετάσει έκαστη εκ των ως άνω τιθέμενων παραμέτρων.

(Α) Σχέση οικονομικής εξάρτησης

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η έννοια της οικονομικής εξάρτησης προϋποθέτει αφενός την ύπαρξη μιας ισχυρής επιχείρησης η οποία κατέχει θέση πελάτη ή προμηθευτή και αφετέρου την ύπαρξη μιας εξαρτημένης επιχείρησης¹³. Σχέση οικονομικής εξάρτησης εμπόρου από προμηθευτή μπορεί να προκύπτει από το γεγονός ότι ο πρώτος έχει λόγω των επενδύσεων, στις οποίες έχει προβεί, προσαρμοστεί στις ανάγκες διάθεσης των προϊόντων του δεύτερου, ώστε δεν θα μπορούσε χωρίς

¹² Βλ. Απόφαση Επιτροπής 4/2010 I&A Μυλωνά Λτδ εναντίον της εταιρείας EXXON MOBIL CYPRUS LTD και της εταιρείας Lukoil Cyprus Ltd για άρνηση παροχής πετρελαιοειδών.

¹³ Βλ. Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού 395/V/2008 και 145/II/2000.

ιδιαίτερες οικονομικές θυσίες να στραφεί σε εναλλακτικές πηγές εφοδιασμού¹⁴. Οικονομική εξάρτηση υφίσταται επίσης και όταν ο μέχρι τούδε πελάτης και μεταπωλητής των προϊόντων συγκεκριμένης επιχείρησης, για να ανταγωνιστεί αποτελεσματικά άλλους μεταπωλητές/διανομείς όμοιων προϊόντων έχει την ανάγκη των προϊόντων της συγκεκριμένης επιχείρησης. Και αυτό διότι τα προϊόντα της τελευταίας αναμένεται από τους καταναλωτές να συγκαταλέγονται οπωσδήποτε μεταξύ των προϊόντων, από τα οποία θα μπορούν να επιλέξουν.

Από τη νομολογία συνάγεται ότι για τη διαπίστωση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης δύνανται να αξιολογηθούν διάφορα κριτήρια ώστε να διαπιστωθεί η ύπαρξη μιας τέτοιας σχέσης. Τέτοια κριτήρια για παράδειγμα θεωρήθηκαν ιδίως: i) η προηγούμενη συναλλακτική σχέση¹⁵, ii) οι επενδύσεις στις οποίες προέβηκε η εξαρτημένη επιχείρηση, iii) το τμήμα του κύκλου εργασιών της εξαρτημένης επιχείρησης, iv) μακροχρόνια ή αποκλειστική συνεργασία, v) προσαρμογή στις ανάγκες συνεργασίας με συγκεκριμένη επιχείρηση, vi) μεγάλος αριθμός πελατών και vii) ανάγκη συναλλαγής με συγκεκριμένη επιχείρηση.

(i) Συναλλακτική σχέση

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η προηγούμενη συναλλακτική σχέση αποτελεί το πρώτο κριτήριο για τη διαπίστωση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης. Παρόλα αυτά αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι σύμφωνα με πρόσφατη απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών¹⁶ κρίθηκε ότι η ύπαρξη προηγούμενης συναλλακτικής σχέσης μεταξύ καταγγέλλουσας και καταγγελλόμενης δεν συνιστά σε κάθε περίπτωση απαραίτητο κριτήριο για τη διαπίστωση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης. Εν πάση όμως περιπτώσει η Επιτροπή προχώρησε να εξετάσει κατά πόσο υφίσταται στην προκειμένη περίπτωση η ύπαρξη προηγούμενης συναλλακτικής σχέσης.

Όπως προκύπτει από πάγια ενωσιακή νομολογία, η απαιτούμενη από το νόμο ύπαρξη «συμφωνίας» συνίσταται στη σύμπτωση των βουλήσεων τουλάχιστον δύο μερών. Η μορφή με την οποία εκδηλώνονται οι εν λόγω βουλήσεις είναι νομικά αδιάφορη εφόσον όμως αντικατοπτρίζει επακριβώς την έκφραση των βουλήσεων των μερών.¹⁷ Εξάλλου έχει κριθεί ότι η ύπαρξη συμφωνίας ενδέχεται να προκύπτει και από τη συμπεριφορά των μερών και άρα ακόμα και αν η «συμφωνία» δεν έχει

¹⁴ Βλ. Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού 11/1995.

¹⁵ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 429/V/2009.

¹⁶ Απόφαση Διοικητικού Εφετείου Αθηνών 2498/2010.

¹⁷ Υπόθεση C-41/69, *Chemiefarma* κατά Επιτροπής, σκ. 112, ΓενΔΕΕ υπόθεση T- 41/96, *Bayer* κατά Επιτροπής, σκ. 67-69, ΓενΔΕΕ υπόθεση T-208/01, *Volkswagen* κατά Επιτροπής, σκ. 30-32.

συναφθεί τυπικά αλλά κάτι τέτοιο προκύπτει από συγκεκριμένη συμπεριφορά των μερών τότε συνάγεται η ύπαρξη «συμφωνίας».¹⁸

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στην προκειμένη περίπτωση, η Great Minds ήταν πελάτης της Crabtree & Evelyn για 10 συναπτά έτη. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι αποτελεί παραδεκτό γεγονός εκ μέρους αμφοτέρων των εμπλεκόμενων μερών ότι υπήρξε μεταξύ τους άτυπη, προφορική συμβατική σχέση που άρχισε περί τα τέλη του 2003 και διήρκησε μέχρι τον Αύγουστο του 2013. Η Crabtree & Evelyn αναφέρει συγκεκριμένα ότι: *«Η εμπορική σχέση μεταξύ της Crabtree & Evelyn και της Great Minds ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2003 όταν η Great Minds υπέβαλε μια παραγγελία για ορισμένα προϊόντα τύπου amenity-size για διανομή σε ξενοδοχεία στην Κύπρο [...] Περὶ το τέλος του 2003 ή αρχές του 2004 η Great Minds άνοιξε ένα κατάστημα λιανικής πώλησης υπό το εμπορικό σήμα CRABTREE & EVELYN»*. Η Great Minds από την πλευρά της αναφέρει χαρακτηριστικά ότι: *«[...] παρά τις εκκλήσεις μας για σύναψη γραπτής συμφωνίας και παρά την προώθηση διαφόρων προσχεδίων συμφωνίας με τα σχόλια μας, ποτέ δεν καταλήξαμε στην υπογραφή γραπτής συμφωνίας[...]»*.

Το γεγονός της έναρξης της συνεργασίας τους καταγράφεται και στο ενημερωτικό έντυπο που εκδόθηκε από την εταιρεία Crabtree & Evelyn, έκδοση Φεβρουάριος/Μάρτιος του 2004.

(ii) Επενδύσεις

Η Επιτροπή σημειώνει ότι το κριτήριο για τη θεμελίωση σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνιστά και η διενέργεια επενδύσεων εκ μέρους μιας επιχείρησης με σκοπό να συναλλάσσεται με μια άλλη επιχείρηση. Οι επενδύσεις αυτές δέον να είναι όχι μόνο σημαντικές αλλά ιδίως, προσαρμοσμένες ειδικά για τα προϊόντα της επιχείρησης από την οποία προκύπτει η εξάρτηση και να είναι άμεσα συνδεδεμένες με την προώθηση των προϊόντων της¹⁹.

Επί τούτου, η Επιτροπή σημειώνει ότι στην απόφαση της με αρ.62/2013²⁰, σε σχέση με το ύψος των επενδύσεων αναφέρει ότι:

«Περαιτέρω, η BACENCO με την καταγγελία υποστήριξε ότι ασχολείτο αποκλειστικά και μόνο με την εμπορία των προϊόντων ORCHESTRA-PREMAMAN και ως εκ τούτου

¹⁸ Υπόθεση C-204/00, Aalborg Portland κ.α. κατά Επιτροπής, σκ.228-248.

¹⁹ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 145/II/2000, Καρέλια, II (επικυρώθηκε από Διοικητ. Εφ.Αθηνών 6009/2001).

²⁰ Απόφαση ΕΠΑ: 62/2013 «Καταγγελία και λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας BACENCO Ltd, εναντίον της εταιρείας ORCHESTRA-PREMAMAN® Belgium S.A.».

το ποσοστό πωλήσεων από τα προϊόντα ORCHESTRA-PREMAMAN επί των συνολικών πωλήσεων είναι στο 100%.

[...] το κόστος των επενδύσεων μιας επιχείρησης αποτελεί ενδεικτικό παράγοντα της ύπαρξης σχέσης οικονομικής εξάρτησης. Η Επιτροπή κρίνει ότι το γεγονός ότι ο κύκλος εργασιών της BACENCO προέρχεται αποκλειστικά και μόνο από τα δικαιώματα δικαιόχρησης της εταιρείας ORCHESTRA-PREMAMAN σε συνδυασμό με το κόστος των επενδύσεων που αναφέρονται πιο πάνω ενισχύει την ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης.».

Σε σχέση με το ζήτημα αυτό, η Great Minds στα πλαίσια της παρούσας έρευνας δήλωσε ότι: «[...] Κατά τη διάρκεια της συνεργασίας μας, ως αποκλειστικοί διανομείς επενδύσαμε σημαντικά κεφάλαια, τόσο στο σχεδιασμό, διακόσμηση, εξοπλισμό, διαφήμιση, γραφική ύλη (stationary) και στην εν γένει ετοιμασία του καταστήματος για την πώληση των προϊόντων τους ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ της καταγγελλομένης εταιρείας ούτως ώστε να συνάδει το κατάστημα μας και όλη η λειτουργία του με το brand image των προϊόντων της καταγγελλόμενης εταιρείας. Επίσης επενδύθηκαν και σημαντικά ποσά από πλευράς μας στην προώθηση των προϊόντων, στην ανάπτυξη του δικτύου διανομής, δημιουργίας ιστοσελίδας μετά από δική τους καθοδήγηση, στην υποστήριξη, παρουσία και προσφορά μας σε διάφορες φιλανθρωπικές εκδηλώσεις [...] καθώς και προσλήψεις και καταρτίσεις προσωπικού [...]». Εξάλλου, στη σχετική επιστολή που έχει προσκομίσει η Great Minds και φέρει την υπογραφή της πρώην διευθύντριας του τμήματος πωλήσεων και μάρκετινγκ της Crabtree & Evelyn, αναφέρεται ότι όντως η Great Minds δεν είχε λάβει οποιοδήποτε ποσό από την Crabtree & Evelyn για ενοίκιο ή για επίπλωση του καταστήματος της, ενώ η χρηματοδότηση του βασιζόταν αποκλειστικά από την ίδια.

Επίσης, η Επιτροπή σημειώνει ότι η Great Minds σε σχετική επιστολή που απεύθυνε στην Crabtree & Evelyn στις {...}, με την οποία αξιώνει αποζημιώσεις από την εταιρεία Crabtree & Evelyn, ως αποτέλεσμα του τερματισμού της μεταξύ τους συνεργασίας, αναφέρει ότι από την ημερομηνία έναρξης της συνεργασίας τους μέχρι και το τέλος του 2009 είχαν προβεί σε επενδύσεις ύψους €{...}. Οι επενδύσεις αυτές περιγράφονται ως: «Fixed assets in order to comply with the general policy for the Crabtree & Evelyn image.».

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή σημειώνει ότι η Great Minds διατείνεται στην υπό αναφορά επιστολή της, ότι από τον Ιανουάριο του 2010 μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2012 προέβηκε σε πρόσθετα έξοδα για προώθηση, διαφήμιση και διακόσμηση του

καταστήματος που ανήλθαν στα €{...}, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων αφορούσε τη διακόσμηση του καταστήματος.

Η Crabtree & Evelyn δεν αμφισβητεί τον ισχυρισμό της Great Minds ότι δεν είχε συνεισφέρει στα έξοδα, σημειώνοντας ότι η ίδια είχε συμβουλέψει την Great Minds σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο έπρεπε να σχεδιάσει, διακοσμήσει και γενικά να στήσει το κατάστημα λιανικής πώλησης που η τελευταία λειτουργούσε στην Κύπρο.

Η Crabtree & Evelyn σε ότι αφορά τα έξοδα που καταβλήθηκαν από μέρους της Great Minds, υποστηρίζει ότι αυτά αποτελούν συνήθη έξοδα τα οποία θα γίνονταν από οποιαδήποτε επιχείρηση λιανικών πωλήσεων και πιθανώς η Great Minds να έχει ήδη απολαύσει τα οφέλη που προέκυψαν από τα εν λόγω έξοδα διαφήμισης και προώθησης. Επιπρόσθετα, υποστηρίζει ότι η Great Minds δεν είχε οποιοσδήποτε σημαντικές χρηματικές επενδύσεις με ρίσκο και με δεδομένο ότι επένδυσε από το 2003 μέχρι το 2010 €{...} σε πάγιο ενεργητικό, πιθανότατα να έχει ήδη αποσβεστεί το εν λόγω ποσό.

Σε σχέση με το ζήτημα αυτό σημειώνεται ότι η Επιτροπή στην απόφασή της με αριθμό 20/2013²¹ έκρινε ότι οι επενδύσεις που αφορούν την εγκατάσταση στη μονάδα σύστημα κλιματισμού, σύστημα ειδοποίησης για πυρκαγιά (συμπεριλαμβανομένων ψεκαστήρων), καθώς επίσης και σύστημα εξαερισμού και απομάκρυνσης καπνού «[...] δεν μπορούν να θεωρηθούν ιδιαίτερες επενδύσεις με σκοπό την προσαρμογή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κάποιου εμπόρου, αλλά αποτελούν συνήθεις επενδύσεις, τις οποίες θα πραγματοποιούσε οποιοσδήποτε αποφάσιζε να εγκατασταθεί σε οποιαδήποτε μονάδα, για να καταστεί αυτή ασφαλής και λειτουργική.»

Επί τούτου, αξίζει να σημειωθεί ότι, η ομόλογη Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού στην απόφασή της με αριθμό 91/II/1999 καταγράφει, μεταξύ άλλων, ως σημαντικές επενδύσεις την αγορά οικοπέδου, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μεταφορικών μέσων.

Στη βάση των πιο πάνω, η Επιτροπή ομόφωνα καταλήγει ότι οι επενδύσεις στις οποίες πρόέβηκε η Great Minds που σχετίζονται με τη διακόσμηση του καταστήματος (αγορά επίπλων και αναλώσιμων προϊόντων), την προώθηση των προϊόντων, την πρόσληψη και κατάρτιση προσωπικού, παρόλο που είναι άμεσα συνυφασμένες με την προώθηση των προϊόντων της Crabtree & Evelyn, εντούτοις δεν μπορούν θεωρηθούν επενδύσεις που έχουν σκοπό την προσαρμογή των

²¹ Βλέπε απόφαση 20/2013 αναφορικά με την καταγγελία Καταγγελία της εταιρείας Bacenco Ltd εναντίον των εταιρειών Tiffany Investments Ltd και M.I.M. Services Ltd, ημερομηνίας 19/3/2013.

επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κάποιου εμπόρου, αλλά αποτελούν συνήθεις επενδύσεις, τις οποίες θα πραγματοποιούσε οποιοσδήποτε αποφάσιζε να δραστηριοποιηθεί σε οποιοδήποτε τομέα χονδρικών ή λιανικών πωλήσεων.

(iii) Τμήμα κύκλου εργασιών

Η Επιτροπή σημειώνει ότι ένα συναφές κριτήριο για τη θεμελίωση σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνιστά και το τμήμα (ποσοστό) του κύκλου εργασιών της εξαρτώμενης επιχείρησης, το οποίο αντιστοιχεί στο προϊόν της επιχείρησης από την οποία προκύπτει η εξάρτηση. Σύμφωνα πάντως με τη νομολογία, ποσοστά της τάξης του 45%²², του 70%²³ και του 85%²⁴ κρίθηκαν επαρκή ώστε να στοιχειοθετηθεί, λαμβάνοντας υπόψη και άλλα κριτήρια, η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης.

Σε σχέση με το τμήμα (ποσοστό) του κύκλου εργασιών της εξαρτώμενης επιχείρησης, η Επιτροπή επισημαίνει ότι στην απόφαση της 42/2012²⁵ έκρινε ότι:

«[...] Επίσης, από τα στοιχεία της έρευνας διαπιστώθηκε ότι, ο μέσος όρος του ποσοστού πωλήσεων της ALPHA ELECTRIC αναφορικά με τα προϊόντα που προμηθεύετο από τη FISSLER, σε σχέση με τις πωλήσεις των υπόλοιπων προϊόντων που εμπορεύετο κατά τα έτη 2005 μέχρι 2009, ήταν 43.67%, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος του ποσοστού του μεικτού κέρδους της καταγγέλλουσας εταιρείας ήταν 53.40%.

[...] έχοντας υπόψη το γεγονός ότι πέραν του 50% του μεικτού κέρδους της ALPHA ELECTRIC κατά τα τελευταία πέντε χρόνια προερχόταν από προϊόντα που προμηθεύετο από τη FISSLER, η Επιτροπή διαπιστώνει την ύπαρξη οικονομικής εξάρτησης ως προς το είδος των προϊόντων που παρέχει η FISSLER στην ALPHA ELECTRIC, κατά την έννοια του άρθρου 6(2) του Νόμου.»

Όσον αφορά το τμήμα του κύκλου εργασιών της Great Minds από τη διανομή και πώληση των προϊόντων Crabtree & Evelyn, σύμφωνα με την Great Minds ανέρχεται στο 95% του κύκλου εργασιών της και μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξης του

²² Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών 18743/1992.

²³ Διοικητικό Εφετείο Αθηνών 2711/2009, σκέψη 6 (επικύρωσε μερικώς την 144/II/2000 Καρέλια Ι.

²⁴ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού 159/II/2000 Luxottica II, § V.3.α (επικυρωμένη από Διοικητικό Εφετείο Αθηνών 1232/2001.

²⁵ Απόφαση ΕΠΑ 42/2012 «Καταγγελία της εταιρείας Alpha Electric House Ltd εναντίον της εταιρείας Fissler GbH».

5% περίπου αφορά συμβουλευτικές υπηρεσίες κυρίως σε σχέση με τον τομέα του τουρισμού.²⁶

Ειδικότερα από την ανάλυση που διεξήχθη διαφάνηκε ότι κατά το πρώτο έτος δραστηριοποίησης της οι λιανικές πωλήσεις ήταν χαμηλότερες των χονδρικών πωλήσεων, ενώ στη συνέχεια οι λιανικές πωλήσεις αποτελούσαν το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων. Το εισόδημα από συμβουλευτικές υπηρεσίες αυξομειώνεται ανά έτος και δεν αποτελεί σταθερό εισόδημα για την εταιρεία. Όσον αφορά τις χονδρικές πωλήσεις, υπήρξαν πολύ σημαντικές μόνο το 2004 ενώ τα υπόλοιπα έτη ήταν πολύ χαμηλές.

Στη βάση των πιο πάνω διαπιστώνεται ένας μεγάλος βαθμός εξάρτησης της Great Minds από τις πωλήσεις των προϊόντων της Crabtree & Evelyn.

(iv) Μακροχρόνια συνεργασία

Η Επιτροπή σημειώνει ότι ένα πρόσθετο κριτήριο για τη διαπίστωση σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνιστά και η μακροχρόνια συνεργασία των αντισυμβαλλομένων μερών. Χρονικό διάστημα συνεργασίας 12 ετών κρίθηκε αρκετά μεγάλο για να παγιώσει κατ' αρχήν σχέση οικονομικής εξάρτησης²⁷. Η μακροχρόνια λοιπόν καθ' ἑξιν συνεργασία αποτελεί πρόσφορο κριτήριο προς διαπίστωση της εξάρτησης.

Σημειώνεται ότι η Επιτροπή στην Απόφαση της με αρ. 33/2013²⁸ σε ότι αφορά το μακροχρόνιο εμπορικής συνεργασίας σημείωσε ότι: «[...] Διαφαίνεται λοιπόν, ως εκ των ως άνω πραγματικών περιστατικών, ότι η συνεργασία των μερών ήταν μακροχρόνια, διήρκησε για περίπου δεκατρία (13) χρόνια [...]».

Στην προκειμένη περίπτωση η συνεργασία των εμπλεκομένων μερών διήρκησε για 10 συναπτά έτη.

(v) Προσαρμογή στις ανάγκες συνεργασίας με συγκεκριμένη επιχείρηση

Συναφές κριτήριο για τη διαπίστωση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης αποτελεί και η προσαρμογή στην οποία έχει προβεί μια επιχείρηση για τις ανάγκες συνεργασίας

²⁶ Βλέπε επιστολή Great Minds προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 20/6/2013.

²⁷ Βλ. Απόφαση Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού 38-II-99.

²⁸ Απόφαση ΕΠΑ 33/2013 «Καταγγελία και αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων του κ. Ανδρέα Καραγιώργη εναντίον των κ.κ. Petrolina (Holding) Public Ltd και Petrolina και/ή του Ομίλου Εταιρειών Λευκαρίτη και Petrolina».

της με μιας άλλη ισχυρή επιχείρηση²⁹. Η προσαρμογή αυτή μπορεί να έχει λάβει τη μορφή της προηγούμενης οργάνωσης της εξαρτημένης επιχείρησης, η οποία έχει υιοθετήσει μονομερή προσανατολισμό προς αποκλειστική ή σχεδόν αποκλειστική οικονομική εξυπηρέτηση της επιχείρησης από την οποία εξαρτάται³⁰.

Η Επιτροπή σημείωσε ότι η Great Minds στην καταγγελία της ισχυρίστηκε ότι είχε το αποκλειστικό δικαίωμα πώλησης των προϊόντων της Crabtree & Evelyn χωρίς να έχει το δικαίωμα και/ή τη δυνατότητα πώλησης ή προώθησης άλλων προϊόντων. Υποστηρίζει ότι ουδέποτε μέχρι και σήμερα, δεν υπάρχει άλλος διανομέας ή πωλητής των προϊόντων που η ίδια εμπορευόταν στην Κύπρο και παραπέμπει στην επίσημη ιστοσελίδα της Crabtree & Evelyn³¹ προς επαλήθευση των όσων διατείνεται. Προς επίρρωση του ισχυρισμού της έχει προσκομίσει υπεύθυνη δήλωση ημερομηνίας 15/4/2014 από την πρώην διευθύντρια πωλήσεων και μάρκετινγκ της Crabtree & Evelyn, κυρία Valerie Corrigall η οποία επαληθεύει τους ισχυρισμούς της Great Minds ότι δηλαδή είχε διοριστεί ως αποκλειστικός διανομέας.

Η Crabtree & Evelyn αντιθέτως υποστήριξε ότι δεν είχε συμφωνηθεί ποτέ αποκλειστική συνεργασία μεταξύ των μερών επισημαίνοντας ότι αναφορικά με το κατάστημα λιανικής πώλησης η Crabtree & Evelyn έθεσε περιορισμούς σχετικά με το τι θα μπορούσε να πωλήσει η Great Minds εντός του καταστήματος της, ενώ για την επιχείρηση χονδρικής διανομής δεν περιόρισε τα προϊόντα που μπορούσε να πωλεί η Great Minds. Η Great Minds πωλούσε κεριά, αρώματα και σπρέι δωματίων που παρασκευάζονταν από την {...} καθώς και λινές ρόμπες, πετσέτες και άλλα αντικείμενα που παρασκευάζονταν από την {...}. Δραστηριοποιείτο παράλληλα με την επιχείρηση της που αφορούσε υπηρεσίες προώθησης, πώλησης και δημοσιών σχέσεων.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή σημειώνει ότι η Great Minds για την προσαρμογή της εταιρείας της στις ανάγκες προώθησης και εμπορίας των προϊόντων Crabtree & Evelyn δήλωσε ότι από το 2003, όταν συμφωνήθηκε η συνεργασία μας, προσάρμοσε την επιχείρηση της για στις ανάγκες αποκλειστικής προώθησης προϊόντων της Crabtree & Evelyn (Overseas) Ltd. Συγκεκριμένα δήλωσε ότι:

«(1) Το κατάστημα επιλέγηκε μετά από συγκεκριμένες προδιαγραφές μεγέθους και τοποθεσίας που δόθηκαν από την Crabtree & Evelyn για αυτό ειδικά τον σκοπό.»

²⁹ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 166/II/2000 Α.Τ. και της εταιρείας KMS Hair Care ΕΛΛΑΣ Α.Ε Ειδών Κομμωτηρίου.

³⁰ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 514/VI/2011Καταγγελία της εταιρείας Ντάκος Α.Ε κατά της εταιρείας «BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD §38.

³¹ www.crabtree-evelyn.com

(2) Η διακόσμηση του καταστήματος, τα έπιπλα όπως και η σήμανση έγιναν μετά από αποστολή από την *Crabtree & Evelyn* συγκεκριμένων σχεδίων, χρωμάτων, σημάτων για να είναι όμοια με καταστήματα του εξωτερικού και να αναγνωρίζει κάποιος εύκολα ότι είναι αποκλειστικό κατάστημα με τα εν λόγω προϊόντα.

(3) Η τότε *EMEA Export Director, Mrs Valerie Corrigan* [...] ήταν παρόν στην όλη ετοιμασία του καταστήματος με σκοπό να ελέγξει και να βεβαιωθεί ότι όλα έγιναν σωστά και αναλόγως των δικών τους οδηγιών.

(4) Το κατάστημα χρησιμοποιούσε περιτυλίγματα, τσάντες, κορδέλες που αναγκάζονταν να αγοράζει από την εν λόγω εταιρεία με το λογότυπο και όνομα *Crabtree & Evelyn* όπως επίσης και το προσωπικό επιλεγόταν με συγκεκριμένα προσόντα, να περνά από ειδικό *training* και έπρεπε να ντύνονται με ειδική στολή.[...]

(5) Το 2010 μας ζητήθηκε να προχωρήσουμε με ανακαίνιση του καταστήματος, κάτω από την στενή παρακολούθηση του υπεύθυνου, *Mr. Colin Hughes*, [...] το οποίο και κάναμε με αρκετό κόστος και επιπρόσθετο δάνειο, λόγω απόφασης γενικού *global rebranding* και ανανέωσης της εικόνας και στυλ της *Crabtree & Evelyn*. Για αυτό τον σκοπό ετοιμάσαμε και μια παρουσίαση του καταστήματος την οποία αποστείλαμε στον πιο πάνω υπεύθυνο. [...]

(6) Κατά καιρούς μας ζητούσαν, για σκοπούς ελέγχου, να αποστέλλουμε φωτογραφίες με την διακόσμηση βιτρινών κλπ όπως επίσης προσκομίζαμε φωτογραφίες με άρθρα νέων της επιχείρησής μας που δημοσίευαν στα *internet newsletters*. Πολλές φορές μας επαινούσαν για τις δημιουργικές μας ιδέες και υπέροχη διακόσμηση.

(7) Το κατάστημα χρησιμοποιείτο επίσης ως εκθεσιακός χώρος (*showroom*) των χονδρικών πωλήσεων προϊόντων για τα ξενοδοχεία (*hotel amenities*) και για τα εταιρικά δώρα [...].».

Ως εκ των ανωτέρω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η *Great Minds* προσαρμοσε το κατάστημα λιανικών πωλήσεων στο «*image*» της *Crabtree & Evelyn*.

(vi) Μεγάλος αριθμός πελατών

Η Επιτροπή σημειώνει ότι συναφές κριτήριο για τη διαπίστωση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης μπορεί να συνιστά και η απόκτηση μεγάλου αριθμού πελατών μιας επιχείρησης, οι οποίοι προήλθαν από τη συνεργασία της με μια ισχυρή

επιχείρηση και αναμένεται με βεβαιότητα ότι θα αποχωρήσουν σε περίπτωση διακοπής της συνεργασίας.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Great Minds ισχυρίστηκε ότι, κατά τη διάρκεια της μακροχρόνιας συνεργασίας της με την Crabtree & Evelyn έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο πελατών δεδομένης και της φήμης των επίμαχων προϊόντων. Το δίκτυο διανομής των χονδρικών πωλήσεων απαρτιζόταν από ξενοδοχεία, Κυπριακές και offshore εταιρείες, ιδιωτικές κλινικές, θαλαμηγούς, τραπεζικούς οργανισμούς, δικηγορικά και ελεγκτικά γραφεία. Επίσης, η Great Minds είχε τη δυνατότητα να πωλεί μέσω τους καταστήματος της τα προϊόντα της σε μεμονωμένους καταναλωτές.

(vii) Ανάγκη συναλλαγής με συγκεκριμένη επιχείρηση

Η Επιτροπή σημειώνει ότι συναφές κριτήριο δύναται να αποτελέσει η ανάγκη μιας επιχείρησης να συναλλάσσεται με μια ισχυρή επιχείρηση και να διαθέτει τα προϊόντα της όταν αυτά, όπως έχει επισημανθεί από την ομόλογη η Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού: *«έχουν τέτοια φήμη και τυγχάνουν τέτοιας αναγνωρίσεως από τον καταναλωτή, ώστε μια επιχείρηση που δεν τα προσφέρει στους καταναλωτές να μη μπορεί να παραμείνει ανταγωνιστική, δεδομένου ότι οι καταναλωτές αναμένουν εύλογα ότι θα βρουν τα προϊόντα αυτά σε παρόμοια καταστήματα (εξάρτηση από το φάσμα των προσφερομένων προϊόντων). Σε τέτοιες περιπτώσεις η φήμη του προϊόντος και η αναγνώρισή του από τον καταναλωτή οφείλεται ιδίως στους εξής παράγοντες: α) τη διάδοση του σήματος, β) τη συνείδηση σήματος του καταναλωτή, δηλαδή την αντίληψη ότι το συγκεκριμένο σήμα χαρακτηρίζει προϊόν ιδιαίτερης ποιότητας και αξίας, γ) τη διαφήμιση, δ) το σχετικά μεγάλο αριθμό καταστημάτων πωλήσεως του συγκεκριμένου προϊόντος σε όλη τη σχετική γεωγραφική αγορά (βαθμός διαδόσεως), και ε) το μερίδιο αγοράς της επιχειρήσεως στο προϊόν αυτό»³².*

Η σχέση οικονομικής εξάρτησης μπορεί για έναν μεταπωλητή ή διανομέα να υφίσταται, διότι τα προϊόντα της επιχείρησης από την οποία η εξάρτηση *«αναμένεται από τους καταναλωτές να συγκαταλέγονται οπωσδήποτε μεταξύ των προϊόντων, τα οποία οι μεταπωλητές/διανομείς προσφέρουν (πωλούν)»³³* ή γιατί *«τα προϊόντα της [...] αναμένονται από τους λιανοπωλητές να συγκαταλέγονται οπωσδήποτε μεταξύ εκείνων που οι διανομείς θέτουν στη διάθεση αυτών (των λιανοπωλητών)»³⁴*. Σε

³² Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 49/1997 Luxoticca I.

³³ Ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού 514/VI/2011, Ντάκος, σκέψη 38 και 297/IV/2006, Παπαστράτος, Ι.Ι.α.

³⁴ ΕπΑντ 490/VI/2010 Θωμαΐδου Ι, σκέψη 54. Βλ. και ΔιοικΕφΑθη 644/1999. «αν και η επιχείρηση του καθ'ου η προσφυγή Ε.Σ. διαθέτει προϊόντα καπνού που προμηθεύεται και από άλλες επιχειρήσεις εκτός της προσφεύγουσας, οι λιανοπωλητές θα ανέμεναν να συγκαταλέγονται μεταξύ των προϊόντων που διαθέτει η επιχείρηση αυτή και τα προϊόντα της προσφεύγουσας, η οποία αποτελεί μια από τις

περίπτωση που τα εν λόγω προϊόντα της ισχυρής επιχείρησης δεν είναι διαθέσιμα σε μία επιχείρηση διανομής ή μεταπώλησης, δεν αρκεί ως συνέπεια η πρόκληση απλώς ενός ανταγωνιστικού μειονεκτήματος, αλλά πρέπει, για να υπάρξει σχέση οικονομικής εξάρτησης, η πρακτική αυτή να είναι τόσο σοβαρή, ώστε να «*μπορεί να την οδηγήσει ακόμη και σε αδυναμία να συνεχίσει τη λειτουργία της*», εξαιτίας της έλλειψης ανταγωνιστικότητας που οφείλεται στην έλλειψη διάθεσης του συγκεκριμένου προϊόντος.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Great Minds, ενώ ανέπτυξε αρχικά ένα δίκτυο πελατών για τη μεταπώληση των προϊόντων της Crabtree & Evelyn, εντούτοις τα επόμενα έτη επικεντρώθηκε στο λιανικό εμπόριο και στην πώληση των προϊόντων Crabtree & Evelyn μέσω του καταστήματος που διατηρούσε στη Λεμεσό. Η Επιτροπή διαπιστώνει το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων της αφορούσε τα προϊόντα Crabtree & Evelyn.

Συμπέρασμα της Επιτροπής ως προς την ύπαρξη οικονομικής εξάρτησης:

Όπως διαφαίνεται από τα ενώπιον της Επιτροπής στοιχεία, η Great Minds διατηρούσε μια άτυπη συμβατική σχέση με την Crabtree & Evelyn, η οποία δεν αμφισβητείται από κανένα από τα εμπλεκόμενα μέρη. Οι δύο εταιρείες συνεργάζονταν από το 2003 ο μέχρι και το 2013 ημερομηνία κατά την οποία τερματίστηκε.

Επίσης, σύμφωνα με τα όσα αναφέρει η εταιρεία Great Mind, το ποσοστό του κύκλου εργασιών που προέκυπτε από τη διανομή και πώληση των προϊόντων Crabtree & Evelyn από το 2003 έως και το 2013 ανήρχετο περίπου στο 95%, ποσοστό ιδιαίτερα μεγάλο που συνηγορεί υπέρ της θεμελίωσης της εξάρτησης.

Σε ότι αφορά το ζήτημα των επενδύσεων, ήτοι των γενόμενων κατόπιν παρακίνησης της προμηθεύτριας εταιρείας, αλλά και των εκούσιων όπως είναι για παράδειγμα οι επενδύσεις για διαφήμιση και προώθηση που κρίθηκαν ακριβώς αναγκαίες για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της Great Mind, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι επενδύσεις αυτές που ανέρχονται από το 2003 έως και το 2009 σε €{...} και πρόσθετα €{...} από το 2010 έως το 2012 και σχετίζονται με τη διακόσμηση του καταστημάτων (αγορά επίπλων και αναλώσιμων προϊόντων) παρόλο που είναι άμεσα συνυφασμένες με την προώθηση των προϊόντων της Crabtree & Evelyn,

μεγαλύτερες καπνοβιομηχανίες της χώρας, και έτσι η επιχείρηση του Ε.Σ δεν μπορούσε, εν όψει της φήμης, που έχουν στην αγορά τα προϊόντα της προσφεύγουσας, να σταματήσει τη διάθεση τους χωρίς τον κίνδυνο να υποστεί σοβαρή οικονομική ζημιά. Επομένως πιθανολογείται ότι υπήρχε οικονομική εξάρτηση της επιχείρησης του καθ'ου η προσφυγή Ε.Σ.»

εντούτοις δεν μπορούν θεωρηθούν ως επενδύσεις με σκοπό την προσαρμογή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων κάποιου εμπόρου, αλλά αποτελούν συνήθεις επενδύσεις, τις οποίες θα πραγματοποιούσε οποιοσδήποτε αποφάσιζε να δραστηριοποιηθεί σε λιανικές και σε χονδρικές πωλήσεις και να προωθήσει συγκεκριμένα ποιοτικά ή επώνυμα προϊόντα.

Επίσης, η Επιτροπή σημειώνει ότι η εταιρεία Great Minds δεν είχε δημιουργήσει μεγάλο αριθμό σημείων πώλησης ή/και συστήματος διανομής των υπό αναφορά προϊόντων. Αντιθέτως, στη βάση του κύκλου εργασιών της εταιρείας δύναται να θεωρηθεί ότι ο βαθμός διαδόσεως του προϊόντος δεν είναι τόσο μεγάλος σε σχέση με τη σχετική αγορά των επώνυμων καλλυντικών και συναφών προϊόντων.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι ένεκα της μακρόχρονης συνεργασίας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, ήτοι 10 συναπτά έτη, και σύμφωνα με το ποσοστό του εισοδήματος των λιανικών πωλήσεων προϊόντων Crabtree & Evelyn σε σχέση με το συνολικό εισόδημα της Great Minds προκύπτει σχέση οικονομικής εξάρτησης της Great Minds από την Crabtree & Evelyn.

(B) Εναλλακτική λύση

Η Επιτροπή εξέτασε κατά πόσο η Great Minds διαθέτει ή όχι οποιαδήποτε ισοδύναμη εναλλακτική λύση ικανή να διασφαλίσει την ανταγωνιστικότητα της ως επιχείρησης.

Η Επιτροπή επί τούτου σημειώνει ότι η διάταξη του άρθρου 6(2) δεν αρκείται στην ύπαρξη εναλλακτικής λύσης αλλά αξιώνει παράλληλα και τον ισοδύναμο χαρακτήρα της, δηλαδή δεν αρκεί η επίκληση οποιουδήποτε ανταγωνιστικού μειονεκτήματος για τη θεμελίωση του ισχυρισμού περί έλλειψης ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης. Επί τούτου, η Επιτροπή σημειώνει τα όσα καταγράφονται στο σύγγραμμα του Γιώργος Ι. Μπαμπέτας «Οικονομική εξάρτηση και Καταχρηστική εκμετάλλευση», ότι δηλαδή για τη θεμελίωση του ισχυρισμού περί έλλειψης ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης απαιτείται επιπρόσθετα σημαντικός περιορισμός της δυνατότητας του εμπόρου να αντεπεξέλθει στον ανταγωνισμό, σοβαρές ή σημαντικές οικονομικές θυσίες και αισθητός κλονισμός της ανταγωνιστικότητας του εμπόρου.³⁵

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στο υπό αναφορά σύγγραμμα αναφέρεται ότι η εναλλακτική λύση δεν κρίνεται ισοδύναμη όταν η συνεργασία με νέο αντισυμβαλλόμενο ισοδυναμεί από οικονομική άποψη με την εκ νέου είσοδο του

³⁵ Γιώργος Ι. Μπαμπέτας «Οικονομική εξάρτηση και Καταχρηστική εκμετάλλευση» σελ. 227.

εμπόρου στη σχετική αγορά³⁶. Η Επιτροπή επιπρόσθετα σημειώνει ότι η ομολογη Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού σε απόφασή της αναφέρει ότι η απουσία ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης προϋποθέτει είτε ότι δεν προσφέρονται καθόλου εναλλακτικές λύσεις, είτε ότι οι υπάρχουσες συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα για την εξαρτημένη επιχείρηση, δηλαδή η τελευταία δεν μπορεί να προμηθευτεί τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από άλλη πηγή ή εάν μπορεί, τα προμηθεύεται όχι με τους ίδιους αλλά με δυσμενέστερους όρους, οι οποίοι θα έχουν ως αποτέλεσμα να περιέλθει η εξαρτώμενη επιχείρηση σε δυσμενή έναντι των ανταγωνιστών της θέση³⁷.

Στην προκειμένη περίπτωση η Great Minds ισχυρίζεται ότι τα προϊόντα που εμπορευόταν είναι αναντικατάστατα για διάφορους λόγους, όπως για παράδειγμα ένεκα του γεγονότος ότι αυτά αφορούν μια ευρεία γκάμα προϊόντων συμπεριλαμβανομένων φυσικών προϊόντων περιποίησης σώματος (λοσιόν, αφρόλουτρα, σαπούνια), σαμπουάν, αντρική σειρά, αρωματικά χώρου, τσάγια, gourmet μαρμελάδες, μπισκότα και έτοιμες συσκευασίες δώρων. Επίσης, η Great Minds υποστηρίζει ότι έχει προσπαθήσει να βρει άλλα brands όμως κανένα από αυτά δεν πληρούσε τα ζητούμενα της υπάρχουσας πελατείας της και δεν προσέφερε ολοκληρωμένη γκάμα προϊόντων όπως αυτή της Crabtree & Evelyn. Τα προϊόντα εξάλλου που ενδιέφεραν την καταγγέλλουσα - όπως για παράδειγμα τα Occitane, Molton Brown, Khiels, Korres, Sephora - έχουν ήδη αντιπροσώπους και πωλούνται ευρέως στην Κύπρο. Εξάλλου, επισήμανε ότι λόγω του μεγέθους της Κυπριακής αγοράς, δεν είναι δυνατή η ύπαρξη δυο αντιπροσώπων στην Κύπρο αλλά εν πάση περιπτώσει ακόμη και αν υπήρχε δυνατότητα για παράλληλη δραστηριοποίηση αυτό θα σήμαινε κατά την άποψη της καταγγέλλουσας αυξημένο κόστος γιατί θα αγόραζε από τους αντιπροσώπους και άρα ακριβότερες τελικές τιμές και παράλληλα μεγάλες επενδύσεις για ένα προϊόν που υπάρχει ήδη στην Κυπριακή αγορά και το οποίο έχει το δικό του πελατολόγιο.

Η Great Minds διατείνεται περαιτέρω ότι σε περίπτωση που θα έπρεπε να δημιουργήσει ένα κατάστημα με διάφορα προϊόντα, θα σήμαινε ότι έπρεπε να ακολουθήσει μια εντελώς νέα στρατηγική μάρκετινγκ ώστε το κατάστημα να προσφέρει μεγάλη γκάμα προϊόντων κάτι που σίγουρα προϋποθέτει αρκετό χρόνο και έξοδα για να είναι ικανή να ανταγωνιστεί με μεγάλους οίκους αλυσίδας όπως τα

³⁶ ibid σελ. 228.

³⁷ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 514/VI/2011 Ντάκος Α.Ε. κατά της εταιρίας Brother International Europe Ltd παρ. 39.

Beauty Line, Sephora, μεγάλα φαρμακεία και πολυκαταστήματα όπως το Debenhams.

Από την πλευρά της η Crabtree & Evelyn υποστηρίζει ότι υπάρχουν πολλοί ανταγωνιστές στην αγορά όπου η ίδια δραστηριοποιείται, εταιρείες που κατασκευάζουν και πωλούν προϊόντα μπάνιου και σώματος υψηλής ποιότητας. Η Crabtree & Evelyn αναφέρει ενδεικτικά ως ανταγωνιστές της τις ακόλουθες εταιρείες: L'Occitane, Applewoods, Yves Rocher, M&S, Molton Brown, Bronnley, Body Shop, Korres, Penhaligon's, Thymes, Kiehl's, Caswell-Massey, Bath & Body Work, Neal's Yard Remedies και Lush. Έτσι θεωρεί ότι η Great Minds δεν βρίσκεται σε σχέση οικονομικής εξάρτησης και ότι δεν στερείται εναλλακτικών τρόπων εμπορίας.

Η Great Minds πιστεύει ότι τα ως άνω προϊόντα που προτείνει η Crabtree & Evelyn δεν αποτελούν ισοδύναμη γι' αυτήν εναλλακτική λύση για το λόγο ότι δεν έχουν καμία σχέση με την όλη εικόνα και γκάμα των προϊόντων της Crabtree & Evelyn. Η Great Minds υποστηρίζει ότι η πώληση κάποιου νέου προϊόντος θα χρειαζόταν χρόνο ανάλυσης της αγοράς, ανεύρεση ισάξιου προϊόντος, επένδυση σεβαστού ποσού για την σωστή παρουσίαση και προώθηση στην αγορά. Η Great Minds επίσης υποστήριξε ότι το γεγονός ότι αυτή την εποχή στην Κύπρο υπάρχει μεγάλη κρίση στο λιανικό εμπόριο και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις λόγω αδυναμίας προσκόμισης δανείων από τις τράπεζες μετά τις 15/3/2013 όπως και κουρέματος των καταθέσεων, με καταστήματα και επιχειρήσεις να κλείνουν η μια μετά την άλλη μια τέτοια απόφαση, για εισαγωγή δηλαδή ενός νέου προϊόντος ή προϊόντων θα ήταν αυτή τη στιγμή οικονομικά αδύνατη, παράλογη και χωρίς άμεση επιτυχία.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι ο τερματισμός της συμφωνίας επήλθε στις 15/8/2013 μετά που έλαβαν χώρα τα γεγονότα του Μάρτιου του 2013· πλην όμως με βάση τα στοιχεία της προκαταρκτικής έρευνας διαπιστώνει ότι υπήρχαν αρκετά επώνυμα προϊόντα τα οποία δεν διατίθενται στην Κύπρο όπως Bronnley, Penhaligon's, Thymes, Kiehl's, Caswell-Massey, Bath & Body Work, Neal's Yard Remedies και Lush, οπότεν θα μπορούσαν να αποτελέσουν εν δυνάμει προϊόντα για τα οποία να εξασφαλίσει αντιπροσωπεία για τη διάθεση τους στην Κυπριακή αγορά.

Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει ότι η Great Minds δεν προσκόμισε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι προέβηκε σε συγκεκριμένες ενέργειες για εξεύρεση εναλλακτικής λύσης / για εξεύρεση νέου συνεργάτη, αλλά παρέμεινε σε γενικές αναφορές.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι παρόλο που η χρονική συγκυρία που επήλθε ο τερματισμός της συμφωνίας ήταν κοντά με τα γεγονότα που έλαβαν χώρα περί το 2013, εντούτοις θεωρεί ότι τούτο δεν δύναται να αποτελέσει στοιχείο κρίσης της απουσίας εναλλακτικής λύσης. Όπως έχει ήδη αναφερθεί η απουσία εναλλακτικής λύσης προϋποθέτει είτε την απουσία εναλλακτικών λύσεων κάτι το οποίο δεν ισχύει στην προκειμένη περίπτωση, είτε ότι οι υπάρχουσες εναλλακτικές λύσεις συνδέονται με σοβαρά μειονεκτήματα για την εξαρτώμενη επιχείρηση όπως δυσμενέστερους όρους. Η Επιτροπή από τα στοιχεία της προκαταρκτικής έρευνας διαπιστώνει ότι η εταιρεία Great Minds δεν προσκόμισε στοιχεία που να δεικνύουν την ύπαρξη δυσμενέστερων όρων σε περίπτωση σύναψης συμφωνίας με άλλο προμηθευτή/εταιρεία. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ομόφωνα καταλήγει ότι δεν στοιχειοθετείται η παράμετρος της απουσίας εναλλακτικής λύσης.

(Γ) Κατάχρηση της επικαλούμενης σχέσης οικονομικής εξάρτησης

Όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω οι τρεις παράμετροι του άρθρου 6(2) του νόμου, ήτοι η ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης, η απουσίας ισοδύναμης εναλλακτικής λύσης και η καταχρηστικής εκμετάλλευσης της εν λόγω εξάρτησης πρέπει να στοιχειοθετούνται σωρευτικά. Η Επιτροπή παρόλο που καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείται η δεύτερη παράμετρος, ήτοι της απουσίας εναλλακτικής λύσης, εντούτοις εξέτασε και τους ισχυρισμούς που τέθηκαν από την καταγγέλλουσα σε σχέση με την κατ'ισχυρισμό καταχρηστική εκμετάλλευσης.

Ως προς τη συνδρομή ή μη της εν λόγω παραμέτρου στις περιστάσεις της κρινόμενης υπόθεσης, η Επιτροπή σημειώνει ότι θα πρέπει να συντρέχουν ένα από τα ακόλουθα: (1) η επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής από την καταγγελλόμενη, ή (2) η αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή από την καταγγελλόμενη των μακροχρονίων εμπορικών σχέσεων που είχαν αναπτυχθεί μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, ή (3) η διακριτική μεταχείριση της καταγγέλλουσας από την καταγγελλόμενη

(α) Επιβολή αυθαίρετων όρων συναλλαγής από την καταγγελλόμενη

Η Επιτροπή σημειώνει ότι ως αυθαίρετοι όροι των συναλλαγών νοούνται οι όροι εκείνοι, οι οποίοι επιβάλλονται μονομερώς από την ισχυρή επιχείρηση επί της εξαρτημένης επιχειρήσεως και οι οποίοι αποκλίνουν από τους συνήθεις όρους των συναλλαγών, οι οποίοι ισχύουν σε μία αγορά, στην οποία επικρατεί ανταγωνισμός ή θα ίσχυαν, αν επικρατούσε ανταγωνισμός, και τέλος δεν δικαιολογούνται ούτε από τις ειδικές συνθήκες της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η

εκτίμηση γίνεται επί τη βάσει σταθμίσεως συμφερόντων στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας³⁸.

Η Great Minds ισχυρίζεται ότι κατά το 2012, η Crabtree & Evelyn προσπάθησε με διάφορους τρόπους να την υποχρεώσει να υπογράψει συμφωνία της οποίας όμως οι όροι ήταν διαφορετικοί από αυτούς που ίσχυαν από το 2003 εκ της προφορικής συμφωνίας των μερών.

Συγκεκριμένα, η Great Minds, ισχυρίζεται ότι οι όροι της νέας συμφωνίας προέβλεπαν το διορισμό της ως απλού παρόχου άδειας λειτουργίας καταστήματος και όχι ως αποκλειστικού διανομέα ως είχε διοριστεί από το 2003 και κατά τα 10 έτη της συνεργασίας της με την Crabtree & Evelyn. Σύμφωνα με την ίδια, ο διορισμός νέου διανομέα δεν θα της επιτρέψει να ασκεί ανταγωνιστική πολιτική καθόσον η Great Minds θα ήταν αναγκασμένη να αγοράζει από το διανομέα σε υψηλότερες τιμές σε σχέση με αυτές που αγόραζε κατά τη δεκαετή συνεργασία της με την Crabtree & Evelyn, με αποτέλεσμα να τίθεται αυτή σε μειονεκτική θέση και με περιορισμούς στην προώθηση και πώληση των προϊόντων της καταγγελλομένης.

Από την άλλη, η εταιρεία Crabtree & Evelyn υποστηρίζει ότι το 2003 είχε αποστείλει στην Great Minds τυποποιημένη σύμβαση διανομής (standard distribution agreement) για την λειτουργία ενός καταστήματος λιανικής πώλησης υπό το εμπορικό σήμα Crabtree & Evelyn, η οποία όμως δεν υπογράφηκε. Η αποτυχία υπογραφής συμφωνίας σύμφωνα με την Crabtree & Evelyn άφησε τα μέρη με μια εμπορική συνεργασία η οποία στερείτο βασικών λεπτομερειών, περιλαμβανομένης της συμφωνίας για τους στόχους πωλήσεων, την αποκλειστικότητα και τη χρήση της πνευματικής ιδιοκτησίας της Crabtree & Evelyn. Ακολούθως, η Crabtree & Evelyn, περί το 2009, απέστειλε στην Great Minds τυποποιημένη σύμβαση άδειας χρήσης (standard license agreement). Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει, δεν εισηγήθηκε τη υπογραφή συμφωνίας διανομής, καθότι η Great Minds δεν λειτουργούσε ως μια πραγματική επιχείρηση διανομής.

Η Επιτροπή, στη βάση των ενώπιον της στοιχείων, διαπιστώνει ότι η εταιρεία Crabtree & Evelyn σε ηλεκτρονικό της μήνυμα ημερομηνίας 1/4/2004, πρότεινε το καθορισμό της εταιρείας Great Minds ως σύμβουλο της Crabtree & Evelyn για την προώθηση των προϊόντων της τελευταίας στα ξενοδοχεία. Επιπρόσθετα της πρότεινε την υπογραφή δύο συμβολαίων, ένα που να την καθιστούσε διανομέα στην

³⁸ Βλ. Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 297/IV/2006.

Κύπρο (συμπεριλαμβανομένου των χονδρικών πωλήσεων, πωλήσεων σε ξενοδοχεία και λιανικές πωλήσεις) και ένα που να αφορούσε την παραχώρηση άδειας λειτουργίας καταστήματος υπό την εμπορική επωνυμία Crabtree & Evelyn.

Παρόλα αυτά, η εταιρεία Great Minds από την αρχή επέμενε στον καθορισμό της ως “sole distributor” των προϊόντων στα ξενοδοχεία (hotel line), στην Κύπρο, Ελλάδα, Ελληνικά νησιά ακόμη σε όλη την Ευρώπη, καθώς και τον καθορισμό της ως σύμβουλο των προϊόντων Crabtree & Evelyn με την καταβολή ενός προκαθορισμένου ποσού.

Από τα πιο πάνω, προκύπτει ότι η πρόταση που τέθηκε από την αρχή ήταν η υπογραφή τριών διαφορετικών συμφωνιών, ενώ ο χαρακτηρισμός που αποδίδεται από την εταιρεία Crabtree & Evelyn στην Great Minds ήταν διανομέας και όχι αποκλειστικός διανομέας. Αυτό προκύπτει και από το ενημερωτικό έντυπο της Crabtree & Evelyn που κυκλοφόρησε την ίδια περίοδο, ήτοι Φεβρουάριο με Μάρτιο του 2004, καθώς και από τη μεταξύ τους αλληλογραφία.

Ειδικότερα, μέσα από την επιστολή της εταιρείας Great Minds προς την Crabtree & Evelyn ημερομηνία 12/6/2003 προκύπτει ότι δεν υπήρχε συμφωνία αποκλειστικότητας ούτε σε σχέση με τη διανομή των προϊόντων στην Κύπρο, αλλά ούτε και σε σχέση με τη διανομή των προϊόντων στα ξενοδοχεία σε Κύπρο και Ελλάδα. Αντιθέτως διαπιστώνεται ότι η εταιρεία Great Minds αξίωνε την χορήγηση αποκλειστικότητας προβάλλοντας τις καλές επιδόσεις της εταιρείας ως αποτέλεσμα των συμφωνιών που συνομολόγησε με διάφορες εταιρείες, αναφέροντας χαρακτηριστικά: *«Referring to your letter dated 23 April 2003; it is now imperative that the distribution of Crabtree & Evelyn is exclusively granted to us [...] We believe that we have proven that we can guarantee the success of Crabtree & Evelyn in Cyprus and that our market research and excellent results are mutually beneficial. [...] We feel that at this point we must protect our interests and we urge you to provide us, as soon as possible with a Contract of Agreement, granting us the distribution exclusivity [...]»*.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η εταιρεία Great Minds στο πλαίσιο της έρευνας προσκόμισε γραπτή βεβαίωση της τότε «Sale and Marketing Manager EMEA της Crabtree & Evelyn», ημερομηνίας 15/4/2014³⁹ η οποία αναφέρει ότι το 2003 η Great Minds είχε διοριστεί αποκλειστικός διανομέας τον εν λόγω προϊόντων. Η Επιτροπή

³⁹ Δεν δόθηκαν στοιχεία αν η κ. Valerie Corrigan εξακολουθεί να εργάζεται για την Crabtree & Evelyn και να την αντιπροσωπεύει.

θεωρεί ότι η υπό αναφορά βεβαίωση έρχεται σε αντίθεση με τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την εταιρεία Great Minds και ειδικότερα την αλληλογραφία που έλαβε χώρα περί το 2003, ήτοι 12/6/2003, από την οποία προκύπτει ότι η παροχή αποκλειστικότητας τελούσε υπό συγκεκριμένου όρους: *«We believe that we have proven that we can guarantee the success of Crabtree & Evelyn in Cyprus and that our market research and excellent results are mutually beneficial. [...] We feel that at this point we must protect our interests and we urge you to provide us, as soon as possible with a Contract of Agreement, granting us the distribution exclusivity...»*.

Συνεπώς, στη βάση των πιο πάνω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ουδέποτε είχε επίσημα δοθεί από την Crabtree & Evelyn στην Great Minds η αποκλειστική διανομή των προϊόντων αυτών και ότι δεν τέθηκαν επισήμως οι όροι της μεταξύ τους συνεργασίας.

Επίσης, κατά την Great Minds οι όροι της νέας προτεινόμενης συμφωνίας, η οποία της κοινοποιήθηκε στις 26/11/2012, ήταν εντελώς διαφορετικοί, αυθαίρετοι και πιο επαχθείς από τους όρους της συνεργασίας τους ως αυτή ίσχυε από το 2003 μέχρι και το 2013 οπότε και η καταγγελλομένη προέβη σε τερματισμό της μεταξύ τους συνεργασίας. Συγκεκριμένα η Great Minds θεωρεί ως αθέμιτους τους κατωτέρω όρους:

- α) Η νέα συμφωνία προνοούσε ότι η Great Minds θα είχε άδεια καταστήματος και δεν θα ήταν πλέον αποκλειστικός διανομέας γεγονός που την υποβίβαζε από διανομέα σε απλό αδειούχο καταστήματος. Συγκεκριμένα ο όρος 2.1 του προσχέδιου Συμφωνίας του 2012 προέβλεπε τα εξής:

« 2. LICENSE GRANTED

2.1 License. Subject to the terms and conditions of this Agreement, Company hereby grants to Operator for the Term (as defined in Section 3 below) a license to use the Image and the Marks and other Intellectual Property as approved by the Company solely in direct connection with the operation of the Licensed Store and the marketing and sale of Products to consumers at the Licensed Store. The license granted is personal to Operator and Operator shall not sub-license its rights hereunder.»

- β) Η διάρκεια της σύμβασης ήταν για λιγότερο από 2 χρόνια. Συγκεκριμένα ο όρος 3 του προσχέδιου της Συμφωνίας προβλέπει:

« 3. TERM

The term of this Agreement shall commence on the Effective Date and shall terminate on September 30, 2014 (the "Term"), unless sooner terminated in accordance with this Agreement.».

- γ) Επιβλήθηκαν περιορισμοί στα προϊόντα που θα πωλούσε και γενικότερα στις πωλήσεις. Συγκεκριμένα ο όρος 2.2 της Συμφωνίας προβλέπει ότι

«2.2. Restrictions. Operator is not authorized at any time to do any of the following things:

- (a) sell Products to anyone other than consumers at the Licensed Store or to other Crabtree & Evelyn retail stores operating in the European Economic Area (EEA);*
- (b) sell Products over the Internet, through its own website or the website of any third party (except as otherwise agreed in writing by Company and Operator);*
- (c) advertise, sell, display or give away any product other than the Products at the Licensed Store unless such product has been approved in advance in writing by Company, which approval Company may withhold or withdraw at any time in its sole discretion; or*
- (d) carry out any business whatsoever at the Licensed Store other than the operation of a Crabtree & Evelyn retail store in accordance with this Agreement.».*

- δ) Επιβλήθηκε αλλαγή στους όρους πληρωμής από 90 ημέρες σε 60 ημέρες:

«.EXHIBIT B: 2. Invoice and Payment.

Payment is due in Pounds Sterling for the full amount of the order. Payment shall be due and payable net sixty (60) days from date of invoice for each shipment made. All payments due shall be paid by wire transfer in accordance with wire instructions provided by Company. Late payments shall accrue interest at the rate of 1.5% per month until paid in full.».

- ε) Στόχοι πωλήσεων: Η Crabtree & Evelyn στο προσχέδιο συμφωνίας του 2012, όπως φαίνεται στο "EXHIBIT A", θέτει στόχους πωλήσεων στην Great Minds για το 2013 και 2014. Συγκεκριμένα, από τον Οκτώβριο του 2012 μέχρι το Σεπτέμβριο του 2013, οι πωλήσεις της έπρεπε να φθάσουν τις €80,000, ενώ μέχρι το Σεπτέμβριο του 2014 τις €90,000.

Σε ότι αφορά το ζήτημα της αλλαγής του τύπου της μεταξύ τους συνεργασίας και της επιβολής αυθαίρετων όρων συναλλαγής, η Επιτροπή σημειώνει ότι σύμφωνα και με απόφαση της Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού⁴⁰ ύπαρξη σχέσης οικονομικής εξάρτησης δεν δηλώνει ότι το συμφέρον για ελεύθερη διαμόρφωση των επιχειρηματικών αποφάσεων κατά τον τρόπο που κρίνεται πρόσφορο για την επίτευξη των οικονομικών στόχων της επιχείρησης από την οποία υπάρχει η εξάρτηση πρέπει σε κάθε περίπτωση να κάμπτεται προ των συμφερόντων της εξαρτημένης επιχείρησης. Τέτοια κάμψη μπορεί να είναι δικαιολογημένη όταν τα συμφέροντα της επιχείρησης από την οποία η εξάρτηση είναι από ανταγωνιστική άποψη λιγότερο αξια προστασίας από τα συμφέροντα της τελευταίας ή όταν η επιδίωξη των συμφερόντων της επιχείρησης από την οποία προκύπτει η εξάρτηση γίνεται με τρόπο που δυσανάλογα περιορίζει την ανταγωνιστική ελευθερία της εξαρτημένης επιχείρησης σε σύγκριση προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Ειδικότερα, η απαγόρευση του άρθρου 6(2) του Νόμου δεν έχει ως σκοπό να επιβάλει τη διαιώνιση συμβατικών σχέσεων αλλά αποσκοπεί ακριβώς στο να εξασφαλίσει μια εύλογη προθεσμία μέσα στην οποία η εξαρτημένη επιχείρηση θα μπορέσει να αποσβέσει σημαντικό μέρος των επενδύσεων στις οποίες υποβλήθηκε εξαιτίας της συγκεκριμένης εμπορικής συνεργασίας και να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα⁴¹. Την άποψη αυτή έχει υιοθετήσει και η Επιτροπή σε προηγούμενες αποφάσεις της.⁴²

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο προμηθευτής έχει το δικαίωμα να επιλέγει ή να τροποποιεί το σύστημα διανομής των προϊόντων του ή να μεταβάλει τους εμπορικούς ή πιστωτικούς όρους συναλλαγής με τους διανομείς του προκειμένου να βελτιώνει τη θέση του στον ανταγωνισμό. Η οργάνωση του συστήματος διανομής μιας επιχείρησης ανήκει στον πυρήνα της συναλλακτικής ελευθερίας του προμηθευτή έτσι ώστε το εν λόγω σύστημα να ανταποκρίνεται με τον καλύτερο τρόπο στα επιχειρηματικά του συμφέροντα⁴³. Επομένως η απόφαση της καταγγελλόμενης εταιρείας για μη παραχώρηση αποκλειστικότητας αλλά απλής άδεια καταστήματος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έγινε καταχρηστικά καθότι πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της συναλλακτικής ελευθερίας της προμηθεύτριας εταιρείας.

40 Βλ. Απόφαση 89/1997 «Αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων του Σταύρου Σαρρή κατά της εταιρείας ΦΙΑΤ ΑΟΥΤΟ ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ».

41 Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 145/II/2000, 297/ΙΩ/2006, 450/Ω/2009

42 Βλ. Απόφαση Επιτροπής 20/2013 Bacenco εναντίον των εταιρειών Tiffany Investments Ltd και M.I.M Services Ltd και απόφαση 3/2013 Καταγγελία από την Βιργινία Λετκαουσκάιτε Κουτρουπή και τον Γιώργο Κουτρουπή εναντίον της εταιρείας PREMAMAN S.A Βελγίου.

43 Βλ. ενδεικτικά απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 514/ΩΙ/2011

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο και έχει επισημανθεί από την Επιτροπή σε αριθμό αποφάσεων της: *«η διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής δεν αποβλέπει στην επίλυση διαφοράς μεταξύ δύο πολιτών ή μεταξύ ενός πολίτη και του Κράτους. Αποβλέπει μόνο στη συμμόρφωση προς τις διατάξεις των άρθρων 4 και 6 του Νόμου [...] το άρθρο 4 του Νόμου έχει σαν μοναδικό σκοπό την προστασία του Ανταγωνισμού και το άρθρο 6 την αποτροπή εκμετάλλευσης της δεσπόζουσας θέσης μιας επιχείρησης στην αγορά ενός προϊόντος. Οι τομείς τους οποίους καλύπτουν τα δύο άρθρα ενδιαφέρουν άμεσα το κοινό. Επομένως σκοπός των δύο άρθρων είναι η προαγωγή του δημόσιου συμφέροντος⁴⁴».*

Η Επιτροπή επιπρόσθετα υπογραμμίζει ότι η ενδεχόμενη προστασία του ασθενούς συμβαλλόμενου από την καταγγελία της σύμβασής του και η αποκατάσταση των ζημιών που συνυφαίνονται με αυτήν, δεν εμπίπτουν στον σκοπό του δικαίου του ανταγωνισμού, αλλά του αστικού δικαίου⁴⁵.

Την άποψη αυτή εξέφρασε και η Επιτροπή σε απόφασή της με αρ. 19/2013⁴⁶ όπου είχε κρίνει εαυτόν αναρμόδιο για να επαλειφθεί θέματος που σχετιζόταν με τους όρους της καταγγελλόμενης σύμβασης.

Επίσης η Επιτροπή, στην απόφασή της με αριθμό 42/2012 αποδέχεται ότι: *«η ύπαρξη έγγραφης συμφωνίας, από την οποία να προκύπτουν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των αντισυμβαλλόμενων, δεν δύναται να θεωρηθεί υπό τις περιστάσεις αυθαίρετος όρος συναλλαγής, καθότι αυτός αποτελεί συνήθη όρο συναλλαγής».*

Η Επιτροπή διαπιστώνει ό,τι στην προκειμένη περίπτωση η μη υπογραφή συμφωνίας για πέραν των 10 ετών δημιούργησε ασάφειες ως προς τον τύπο της μεταξύ τους συνεργασίας, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των αντισυμβαλλόμενων μερών. Η οργάνωση του συστήματος διανομής μιας επιχείρησης ανήκει στον πυρήνα της συναλλακτικής ελευθερίας του προμηθευτή, ήτοι της Crabtree & Evelyn, έτσι ώστε το εν λόγω σύστημα να ανταποκρίνεται με τον καλύτερο τρόπο στα επιχειρηματικά της συμφέροντα. Από τα στοιχεία της έρευνας, προκύπτει ότι η εταιρεία Crabtree & Evelyn διαπιστώνοντας ότι οι δραστηριότητες της εταιρείας Great Minds επικεντρώνονται στη λιανική πώληση των προϊόντων,

⁴⁴ Απόφαση Ανωτάτου Δικαστηρίου, Αίτηση της εταιρείας Mednet Hellas SA και Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού, (2002) 1 ΑΑΔ 1476, ημερομηνία απόφασης 4/10/2002

⁴⁵ Θανάση Λιακόπουλο, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, Αθήνα, 2000 σ. 565-566 και Γεώργιο Ι. Μπαμπέτα, Οικονομική εξάρτηση και καταχρηστική εκμετάλλευση, Συμβολή στην ερμηνεία του άρθρου 2^α Ν.703/77 και του Κανονισμού 1/2003 ΕΚ, Αθήνα, 2008 σ. 389.

⁴⁶ Βλ. Απόφαση Επιτροπής 19/2013 Καταγγελία της εταιρείας CallSat Telecom Ltd εναντίον της Α.ΤΗ.Κ.

πρότεινε συνεργασία σε ότι αφορά τη λειτουργία λιανικού καταστήματος. Εξάλλου, από τα στοιχεία του διοικητικού φακέλου διαφαίνεται ότι η Crabtree & Evelyn προέτρεψε την Great Minds να συνάψει σχετική συμφωνία με την εταιρεία {...} για την αγορά και διάθεση των υπό αναφορά προϊόντων στα ξενοδοχεία, αφού από το 2005 είχε παραχωρήσει άδεια στην εν λόγω εταιρεία για την παρασκευή και διανομή σε ξενοδοχεία προϊόντων του τύπου amenity size Crabtree & Evelyn, ή ακόμη και τη σύναψη συμφωνίας ως Σύμβουλος της Crabtree & Evelyn με την καταβολή έναντι των υπηρεσιών αυτών ενός ποσοστού. Σε κάθε περίπτωση η επιλογή της {...} για την παρασκευή και διανομή σε ξενοδοχεία προϊόντων του τύπου amenity size Crabtree & Evelyn ανήκει στον πυρήνα της συναλλακτικής ελευθερίας της τελευταίας και δεν μπορεί να θεωρεί ως αυθαίρετος υπό τις συνθήκες όρος συναλλαγής.

Επιπρόσθετα, η Επιτροπή κρίνει ότι οι όροι που σχετίζονται με τη διάρκεια της σύμβασης για τη λειτουργία του καταστήματος λιανικής πώλησης (ότι δηλαδή περιορίστηκε στα δύο έτη), η μείωση της χρονικής περιόδου αποπληρωμής των προϊόντων από την ημερομηνία έκδοσης του τιμολογίου από 90 σε 60 ημέρες, συνήθως αποτελούν συμβατικούς όρους άμεσα συνυφασμένους με τη συμβατική ελευθερία της Crabtree & Evelyn και που δεν εμπίπτουν στα πλαίσια του δικαίου του ανταγωνισμού. Οι εν λόγω όροι πιθανό να αποτελούν αντικείμενο αστικής διαφοράς και συνεπώς αρμοδιότητα έχουν τα πολιτικά δικαστήρια και όχι η Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού.

Σε ότι αφορά στους περιορισμούς σχετικά με το τι θα μπορούσε να πωλήσει η Great Minds στο κατάστημα της, η Crabtree & Evelyn ανέφερε σε σχετική επιστολή της προς την Υπηρεσία ότι σε τέτοιους περιορισμούς προβαίνουν και άλλες εταιρείες, ήτοι, L'Occitane και Molton Brown, καθώς και άλλοι λιανικοί πωλητές στα καταστήματα τους. Ενώ ξεκαθαρίζει ότι η Great Minds είχε δύο ξεχωριστές επιχειρηματικές δραστηριότητες, ήτοι το κατάστημα λιανικής πώλησης υπό το εμπορικό σήμα Crabtree & Evelyn και την επιχείρηση χονδρικής διανομής για πώληση των προϊόντων Crabtree & Evelyn σε ξενοδοχεία, λιανοπωλητές κλπ, οι εν λόγω περιορισμοί αφορούσαν το κατάστημα λιανικής πώλησης.

Συνεπώς, η Επιτροπή διαπιστώνει ό,τι αυτοί οι περιορισμοί αφορούν τα προϊόντα τα οποία εκτίθονταν και θα πωλούνταν στο κατάστημα που θα έφερε την εμπορική επωνυμία Crabtree & Evelyn. Οι περιορισμοί αυτοί δεν σχετίζονταν με οποιοσδήποτε άλλες δραστηριότητες με τις οποίες ασχολείτο η εταιρεία Great Minds. Η Επιτροπή επί τούτου θεωρεί ότι αποτελεί συνήθη εμπορική πρακτική όταν λειτουργεί

κατάστημα υπό συγκεκριμένη εμπορική επωνυμία, να τίθενται περιορισμοί σε σχέση με τα προϊόντα που εκτίθενται προς πώληση σε αυτό.

Σε ότι αφορά τα επίπεδα που τέθηκαν ως στόχοι πωλήσεων, η Επιτροπή σημειώνει ότι κατά το 2012 στο τελευταίο προσχέδιο συμφωνίας διαχείρισης που ετοίμασε η Crabtree & Evelyn, σύμφωνα με τον όρο 5.5 της συμφωνίας διαχείρισης που πρότεινε στην Great Minds, σχετικά με τους στόχους πωλήσεων που θα πρέπει να επιτευχθούν, προβλέπεται ότι η Great Minds πρέπει να προβαίνει σε κάθε λογική ενέργεια ώστε να φτάσει το όριο των πωλήσεων που της έθεσε:

«5.5. Sales Targets, Promotion and Advertising; Marketing Reports.

(a) Operator shall diligently promote the sale of the Products at the Licensed Store and make every reasonable effort to steadily increase such sales in order to meet or exceed the Sales Targets. Operator shall also prepare and provide Company with monthly reports, in such form as Company may reasonably require, detailing Operator's public relations and marketing efforts and achievements.»

Η Επιτροπή σημείωσε επίσης ότι σύμφωνα με τον όρο 12.1 της προσχεδίου συμφωνίας σε περίπτωση που η Great Minds δεν φτάσει τα όρια πωλήσεων που έχουν συμφωνηθεί τότε η Crabtree & Evelyn έχει το δικαίωμα να τερματίσει τη συμφωνία.

Παρόλα αυτά, η Επιτροπή σημειώνει ότι βάσει των στοιχείων που δόθηκαν από την ίδια την Great Minds αναφορικά με τις πωλήσεις της, το 2011 οι λιανικές πωλήσεις προϊόντων Crabtree & Evelyn ανέρχονταν στα €{...}. Για να ικανοποιήσει το στόχο που της έθεσε η Crabtree & Evelyn, δηλαδή τις €{...}, η Great Minds έπρεπε να αυξήσει τις πωλήσεις της κατά {...}%⁴⁷. Η Επιτροπή παρατηρεί περεταίρω ότι την επόμενη χρονιά, τελικά οι πωλήσεις της έφθασαν μόνο τα €{...}, που αντιπροσωπεύει αύξηση της τάξης του {...}%⁴⁸, δηλαδή οι πωλήσεις παρέμειναν στάσιμες.

Εξάλλου, ο καθορισμός του συνολικού ελάχιστου ορίου πωλήσεων αποτελεί μια συνήθη εμπορική πρακτική και δεν συνιστούν υπό τις περιστάσεις αυθαίρετους

⁴⁷ $(\{...\} (\{...\} - \{...\}) = \{...\}) * \{...\} / \{...\} = \{...\} \%$.

⁴⁸ $(\{...\} (\{...\} - \{...\}) = \{...\}) * \{...\} / \{...\} = \{...\} \%$.

όρους συναλλαγής, αφού δεν είχαν μεγάλη απόκλιση από τις πραγματικές πωλήσεις της εταιρείας Great Minds.

Η Επιτροπή επί τούτου διαφωνεί με την εκφρασθείσα από την Great Minds θέση ότι τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης ομοιάζουν με αυτά της καταγγελίας που υποβλήθηκε εναντίον της εταιρείας Fissler. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι στην εν λόγω απόφαση της έκρινε ότι το αυθαίρετο των όρων συναλλαγής που τους καθιστούσαν μη συνήθεις εμπορικούς όρους συνίστατο στο γεγονός ότι: «[...] η επιμέρους εξειδίκευση των ελάχιστων ορίων πωλήσεων ανά κατηγορία προϊόντος ή συλλογής (όρος 2 του Collaboration Plan), σε συνδυασμό με την πρόνοια ότι η μη εκπλήρωση των στόχων κατά μόλις 10% ισοδυναμεί με παράβαση της συμφωνίας και τερματισμό αυτής, δημιούργησε επιπρόσθετο βάρος στην ALPHA ELECTRIC, σε αντίθεση με την πρακτική που ακολούθησε η FISSLER με την E&G Electricplus, όπου εκεί θεωρείται αποδεκτή η μείωση του κύκλου εργασιών σε περίπτωση επιδείνωσης της κυπριακής οικονομίας.»

(β) Αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η αιφνίδια και αδικαιολόγητη διακοπή μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων αποτελεί μια εκ των ενδεικτικών περιπτώσεων που προβλέπει το άρθρο 6(2) του Νόμου η συνδρομή της οποίας δύναται να οδηγήσει στη θεμελίωση της καταχρηστικής εκμετάλλευσης της σχέσης οικονομικής εξάρτησης

Η διακοπή των συμβατικών σχέσεων επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση δεν είναι καταχρηστική όταν μπορεί καταρχήν να θεωρηθεί δικαιολογημένη. Σε απόφασή της η Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού⁴⁹, έκρινε ότι η διακοπή που οφειλόταν σε διαρθρωτικές μεταβολές εντός του ομίλου Luxottica και συγκεκριμένα στην απόφαση του τελευταίου να αναθέσει για λόγους ορθολογικής οργάνωσης, τη χονδρική πώληση των προϊόντων των προϊόντων του τμήματος οπτικών της Bausch & Lomb Netherlands στην εταιρεία του ομίλου Luxottica Hella A.E. θεωρήθηκε δικαιολογημένη.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι η Crabtree & Evelyn υποστήριξε ότι ο λόγος για τον οποίο τερμάτισε την εμπορική της σχέση με την καταγγελλόμενη ήταν η φτωχή επιχειρηματική απόδοση της τελευταίας. Συγκεκριμένα η Crabtree & Evelyn αναφέρει για την Great Minds τα εξής: «{...}. Συνεπώς, τον Φεβρουάριο του 2013,

⁴⁹ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 159/II/2000 «Μεταλλοπτικά, Σ.Π.Ι & ΣΙΑ ΕΕ κ.α κατά Luxottica Group SpA.

αφού λήφθηκε σοβαρά υπόψη η {...} επιχειρηματική απόδοση της Great Minds, και αφού για ακόμη μία φορά η Great Minds αρνήθηκε να υπογράψει γραπτή συμφωνία παροχής άδειας χρήσης που θα της επέτρεπε να συνεχίσει την λειτουργία του καταστήματος λιανικής πώλησης υπό το εμπορικό σήμα CRABTREE & EVELYN, η Crabtree & Evelyn έδωσε στην Great Minds γραπτή ειδοποίηση 6 μηνών για τερματισμό των δικαιωμάτων της, με ισχύ από την 15^η Αυγούστου 2013. Η εν λόγω ειδοποίηση τερματισμού 6 μηνών απέβλεπε στο να δώσει στην Great Minds επαρκή χρόνο για έξοδο της από την επιχείρηση και, εάν το επιθυμούσε, την σύσταση άλλης επιχείρησης λειτουργίας καταστήματος λιανικής πώλησης και επιχείρησης διανομής προϊόντων, υπό άλλο εμπορικό σήμα».

Όσον αφορά το θέμα της αιφνίδιας διακοπής μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η προειδοποίηση τερματισμού έξι μηνών των εμπορικών σχέσεων μεταξύ των μερών που δόθηκε από την Crabtree & Evelyn όπως καταγράφεται πιο πάνω, θεωρείται επαρκής ώστε να μην είναι δυνατό να υφίσταται ο οποιοσδήποτε ισχυρισμός αιφνίδιας διακοπής. Συγκεκριμένα στις 6/2/2013 η Crabtree & Evelyn μέσω επιστολής της, ενημέρωσε την Great Minds ότι η μέχρι τότε συνεργασία τους επρόκειτο να τερματιστεί με ισχύ από τις 15/8/2013, ενώ θα δεχόταν παραγγελίες μέχρι τις 14/8/2013. Περαιτέρω η Επιτροπή σημειώνει ότι η Crabtree & Evelyn στις 19/10/2012 και 22/1/2013 μέσω επιστολών της προς την Great Minds, της επισήμανε ότι στην περίπτωση που δεν προχωρήσουν με υπογραφή γραπτής μεταξύ τους συμφωνίας, δεν θα είναι δυνατή η συνέχιση της συνεργασίας τους και η προμήθεια εκ μέρους τους των σχετικών προϊόντων.

Επί τούτου, η Επιτροπή σημειώνει ότι στην Απόφαση της αρ.62/2013⁵⁰, σε σχέση με την προειδοποίηση τερματισμού της συμφωνίας δικαιόχρησης μεταξύ των δύο μερών αναφέρει ότι:

«Επίσης, η Επιτροπή εκ πρώτης όψεως κρίνει ότι δεν τίθεται ζήτημα αιφνίδιας διακοπής της μακροχρόνιας σχέσης της BACENCO με την ORCHESTRA-PREMAMAN καθώς η σύμβαση των μερών προέβλεπε συμβατικό όρο, σύμφωνα με τον οποίο σε περίπτωση παράβασης οποιουδήποτε όρου της συμφωνίας, όπως η μη πληρωμή οφειλών, και νοουμένου ότι έχει δοθεί γραπτή προειδοποίηση 15 ημερών στην πλευρά η οποία ενεργεί κατά παράβαση των συμφωνηθέντων όρων, τότε το αναίτιο μέρος δύναται να προβεί σε πρόωρο τερματισμό της Συμφωνίας. Επομένως, ήταν εις γνώση της

⁵⁰ Απόφαση ΕΠΑ: 62/2013 «Καταγγελία και λήψη προσωρινών μέτρων της εταιρείας BACENCO Ltd, εναντίον της εταιρείας ORCHESTRA-PREMAMAN® Belgium S.A.».

BACENCO ότι παράβαση οποιουδήποτε όρου της συμφωνίας μετά από προειδοποίηση 15 ημερών για συμμόρφωση, θα οδηγούσε στο τερματισμό της εν λόγω Συμφωνίας.».

Εξάλλου η ομόλογη Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού, σε απόφασή της έκρινε ότι η καταγγελία συμβάσεων αορίστου χρόνου που πραγματοποιείται κατόπιν τήρησης της μέγιστης προθεσμίας των έξι (6) μηνών κατά τις κείμενες διατάξεις δεν μπορεί καταρχήν να θεωρείται αιφνίδια⁵¹.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι στη παρούσα υπόθεση, τα δύο μέρη δεν είχαν υπογράψει σχετική συμφωνία, αλλά παρόλα αυτά λόγω της δεκάχρονης συνεργασία τους ήταν εύλογο να δοθεί προειδοποίηση από την Crabtree & Evelyn, όπως και έπραξε, δίνοντας μάλιστα έξι μήνες προειδοποίηση για τερματισμό, ενώ ήταν εις γνώσης της Great Minds από τις 19/10/2012 ότι σε περίπτωση που δεν υπόγραφε σχετική συμφωνίας διαχείρισης τότε δεν θα συνεχιζόταν η μέχρι τότε μεταξύ τους συνεργασία.

Για το θέμα της αδικαιολόγητης διακοπής των μακροχρόνιων εμπορικών σχέσεων μεταξύ των μερών, η Επιτροπή σημειώνει τους ισχυρισμούς της Crabtree & Evelyn και συγκεκριμένα ότι ο λόγος που δεν είχε παραχωρηθεί αποκλειστικό δικαίωμα διανομής στην Κύπρο παρά μόνο δόθηκε στην Great Minds άδεια χρήσης ήταν η χαμηλή επιχειρηματική της απόδοση σε σχέση με το μέρος της επιχείρησης χονδρικής διανομής των προϊόντων της καταγγέλλουσας.

Από τα στοιχεία των διοικητικών φακέλων αναφορικά με τις πραγματοποιηθείσες πωλήσεις της Great Minds από το 2004 έως το 2013, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η εν λόγω εταιρεία είχε εισόδημα από πωλήσεις προϊόντων καθώς επίσης και από συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρείχε οι οποίες δεν σχετίζονται με την Crabtree & Evelyn.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι συμβουλευτικές υπηρεσίες σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από την Great Minds δεν αποτελούν σταθερό εισόδημα της εταιρείας, εφόσον το 2010, 2011 και το 2013 δεν φαίνεται να παρείχε καθόλου τέτοιου είδους υπηρεσίες, ενώ το 2008 και 2009 της απέφεραν εισόδημα ύψους μόλις €{...} και €{...} αντίστοιχα.

⁵¹ Απόφαση Ελληνικής Αρχής Ανταγωνισμού 514/VI/2011: Καταγγελία της εταιρείας «ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε.» κατά της εταιρείας «BROTHER INTERNATIONAL EUROPE LTD» §84.

Όσον αφορά τις αγορές από τη {...} και το πότε αυτές ξεκίνησαν η Επιτροπή σημειώνει τις αναφορές και των δύο μερών στο υπό κρίση ζήτημα, οι οποίες έχουν ως ακολούθως:

Σύμφωνα με την Great Minds το ποσό των €{...} (το οποίο είναι το σύνολο των χονδρικών πωλήσεων από το 2010 μέχρι το 2012 και συγκεκριμένα των €{...}, €{...} και €{...}) αφορά πωλήσεις από αγορές προϊόντων από την εταιρεία {...} και όχι από την Crabtree & Evelyn. Για τα προηγούμενα έτη δεν έχει διευκρινιστεί αν οι χονδρικές πωλήσεις αφορούν αγορές προϊόντων από την Crabtree & Evelyn ή την {...}. Η Great Minds δήλωσε ότι: «[...] αγοράζαμε από το 2003 από την Crabtree & Evelyn τα προϊόντα για τα ξενοδοχεία (hotel amenities) και η αναγκαστική συνεργασία μας με την {...} προέκυψε λόγω του ότι η Crabtree & Evelyn (Overseas) Ltd, ακολουθώντας το παράδειγμα της Crabtree & Evelyn USA, υπέγραψαν μαζί τους συμφωνία για την παγκόσμια διανομή των πιο πάνω προϊόντων κατά το 2008 [...]. Επίσης ήθελα να τονίσω ότι η {...} δεν ασχολείται με το λιανικό εμπόριο».

Η Crabtree & Evelyn, επίσης, δήλωσε ότι: «[...] Το 2005, όμως, η Crabtree & Evelyn παραχώρησε στη {...} το δικαίωμα να κατασκευάζει και να διανέμει προϊόντα CRABTREE & EVELYN τύπου amenity-size ανά την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου». Επίσης στην επιστολή της προς την Υπηρεσία ημερομηνίας 9/4/2014 η Crabtree & Evelyn διευκρίνισε ότι: «Το 2005, η Crabtree & Evelyn διόρισε επίσης της {...} ως διανομέα για τα ξενοδοχεία στην Κύπρο.».

Θα πρέπει παρόλα αυτά, σημειώνεται ότι η Great Minds έχει δηλώσει τα εξής σχετικά με τη διανομή προϊόντων που αγόραζε χονδρικώς : «[...]γ) Από την ημέρα που ανάλαβε η {...} μας είχαν απαγορέψει να πουλούμε σε ξενοδοχεία που άνηκαν σε αλυσίδες όπως το Hilton, Intercontinental κλπ., οι οποίοι ήταν προηγουμένως πελάτες μας, διότι προϋπήρχε συμφωνία με την Crabtree & Evelyn USA όπου ήδη προμηθεύονταν από το 2005 τα Hilton Hotels North America και στην συνέχεια τα εν λόγω ξενοδοχεία της Ευρώπης με τα προϊόντα Crabtree & Evelyn. [...]. δ) Δεν μας επιτρεπόταν να πουλάμε άλλα προϊόντα για ξενοδοχεία της {...}, που ήταν σε ποιο ανταγωνιστικές τιμές, παρά μόνο τα Crabtree & Evelyn. [...]. ε) Οι τιμές που μας έδιναν δεν ήταν πάντα ανταγωνιστικές και έτσι δεν μπορούσαμε να συναγωνιστούμε με άλλους φθηνότερους προμηθευτές τέτοιων προϊόντων στην Κυπριακή αγορά. ζ) Η {...} μας ζητούσε προπληρωμή των προϊόντων, κάτι που δυσκόλευε κατά πολύ την ρευστότητα μας, εφόσον οι πελάτες μας δεν ήταν διατεθειμένοι να πράττουν το ίδιο και να προπληρώνουν πριν την παράδοση της παραγγελίας τους.».

Ακόμα, η Great Minds διατείνεται πως όντως η Crabtree & Evelyn την προέτρεπε κατά καιρούς να αναπτύξει την επιχείρηση χονδρικής διανομής με μεθόδους και τρόπους που δεν άρμοζαν στην μικρή κυπριακή αγορά κάτι που δεν γνώριζε η Crabtree & Evelyn καθόσον δεν είχε επισκεφτεί ποτέ την Κύπρο.

Η Great Minds υποστήριξε συγκεκριμένα ότι η προώθηση των προϊόντων της σε πολυκαταστήματα, υπεραγορές ή και φαρμακεία δεν άρμοζε στην εικόνα του brand image του συγκεκριμένου προϊόντος και θα ήταν ασύμφορο για την επιχείρηση της για τους εξής λόγους: (α) λόγω του ποσοστού κέρδους μέχρι 40% που ζητούσαν αυτό το είδος των καταστημάτων (β) λόγω του όρου πληρωμής μόνο των προϊόντων που θα πωλούσαν μετά από έξη μήνες και (γ) λόγω της ανάγκης για επιπλέον προσωπικό που απαιτείται από τέτοια πολυκαταστήματα, υπεραγορές ή και φαρμακεία για να στηθεί ο χώρος, να γίνεται έλεγχος του στοκ, αναπλήρωση προϊόντων εκπαίδευση προσωπικού.

Επίσης, σε απάντηση σχετικής ερώτησης που της υποβλήθηκε η Great Minds αναφέρει ότι: «[...] η Great Minds αγόραζε απευθείας από την Crabtree & Evelyn τα προϊόντα για το λιανικό εμπόριο όπως επίσης τα προϊόντα για τα ξενοδοχεία (hotel amenities) και τα εταιρικά δώρα (corporate gifts). Αυτός ο τρόπος χονδρικών πωλήσεων επέφερε σεβαστά ποσά με μεγαλύτερες παραγγελίες στην Crabtree & Evelyn. Από το 2009 αυτό άλλαξε λόγω των προβλημάτων με την {...} και έτσι έπεσε δραματικά το ποσό χονδρικών πωλήσεων [...] Τα προηγούμενα χρόνια, [...] αυτές οι πωλήσεις ήταν πολύ υψηλότερες.»

Η Crabtree & Evelyn σημειώνει από την άλλη στις απαντήσεις της ότι: «θα ήταν οικονομικά επιζήμιο για την Crabtree & Evelyn εάν συμφωνούσε το 2013 να χορηγήσει στην Great Minds αποκλειστικά δικαιώματα χονδρικής διανομής. Η Crabtree & Evelyn θα ήταν συμβατικά δεσμευμένη με ένα διανομέα χονδρικής (δηλαδή την Great Minds) ο οποίος {...}.»

Η Επιτροπή αφού αξιολόγησε όλα τα ενώπιον της σχετικά στοιχεία ως αυτά προσκομίστηκαν από την Great Minds διαπιστώνει ότι οι εν λόγω πωλήσεις, το 2004 ανέρχονταν στα €{...}, ενώ τα υπόλοιπα χρόνια παρουσίασαν πτωτική πορεία και ιδιαίτερα μετά το 2006, εφόσον το 2007 και 2008 η Great Minds δεν πραγματοποίησε καθόλου πωλήσεις, ενώ από το 2009 μέχρι το 2012 τα ποσά πωλήσεων ήταν ιδιαίτερα χαμηλά, από €{...} το 2009 σε €{...} το 2012 και €{...} το πρώτο εξάμηνο του 2013. Σημειώνεται ότι η {...} διορίστηκε το 2005.

Συνεπώς, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η Great Minds δεν κατάφερε να αναπτύξει τις δραστηριότητες της σε σχέση με την πώληση των προϊόντων τα οποία διένεμπε πωλούσε σε ξενοδοχεία ή/και εταιρείες.

Πέραν όμως αυτών, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η διακοπή της συνεργασίας των εμπλεκόμενων μερών δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε ως αιφνίδια ούτε ως αδικαιολόγητη εφόσον είχε δοθεί εξάμηνη προειδοποίηση. Περαιτέρω η μη παροχή δικαιώματος χονδρικής διανομής των προϊόντων της καταγγελλόμενης προς την καταγγέλλουσα, όπως προβλέφθηκε στην τελευταία πρόταση συμφωνίας, φαίνεται δικαιολογημένη. Εξάλλου, η Great Minds μπορούσε να συνεχίσει να λειτουργεί το κατάστημα λιανικής που διέθετε από το οποίο και προέκυπτε το μεγαλύτερο ποσοστό του κύκλου εργασιών της. Της δόθηκε δηλαδή η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του καταστήματος της ενώ η διακοπή επήλθε μετά από άρνηση της τελευταίας να συμβληθεί με την Crabtree & Evelyn. Με δεδομένο λοιπόν ότι ο λόγος τερματισμού επήλθε συνεπεία της άρνησης της καταγγέλλουσας να υπογράψει τη σύμβαση που είχε προτείνει η προμηθεύτρια εταιρεία δεν μπορεί να θεωρηθεί αδικαιολόγητη η εν λόγω διακοπή.

Επί τούτου, η Επιτροπή θεωρεί σημαντικό να αναφέρει ότι κάθε προμηθευτής έχει το δικαίωμα να λαμβάνει εκείνα τα μέτρα προς διαφύλαξη του εύλογου επιχειρηματικού του συμφέροντος χωρίς βέβαια να περιορίζει δυσανάλογα την επιχειρηματική ελευθερία του αντισυμβαλλόμενου μέρους. Εν προκειμένω, σταθμίζοντας τα συμφέροντα των εμπλεκόμενων μερών δεν μπορεί να κριθεί ότι η διακοπή υπήρξε αιφνίδια και αδικαιολόγητη. Η Great Minds επέμεινε να έχει την αποκλειστική προμήθεια των προϊόντων της Crabtree & Evelyn τη στιγμή που η τελευταία δεν ήταν ευχαριστημένη με την επιχειρηματική της απόδοση. Παρόλα αυτά, δεν αποστέρησε από την Great Minds τη δραστηριοποίηση της στο πιο κερδοφόρο τμήμα της επιχείρησής της. Εξάλλου, αντίθετη εκδοχή, θα περιόριζε υπερβολικά το επιχειρηματικό συμφέρον της Crabtree & Evelyn και θα την ανάγκαζε να συμβληθεί με μια εταιρεία η οποία δεν εξυπηρετούσε τα καλώς νοούμενα συμφέροντα της, γεγονός που αντιβαίνει στην τελολογική ερμηνεία του άρθρου 6(2) του Νόμου καθώς όπως ήδη έχει αναφερθεί, το εν λόγω άρθρο δεν αποσκοπεί στη διαιώνιση των συμβατικών σχέσεων των εμπλεκόμενων στη σύμβαση μερών.

Εξάλλου, όπως έχει υπογραμμίσει η Επιτροπή στην απόφασή της με αρ. 3/2013⁵² αναφορικά με το τι επιδιώκεται με την εφαρμογή του άρθρου 6(2) του Νόμου: «Δεν ιδρύεται, λοιπόν, αξίωση προστασίας εκ τυχών εσφαλμένων επιχειρηματικών αποφάσεων. Ούτε είναι άξιο προστασίας το συμφέρον του ενδιάμεσου να απαλλαγεί συμβατικής υποχρέωσης, την οποία οικειοθελώς αποδέχθηκε.»

(γ) Διακριτική μεταχείριση

Η διακριτική μεταχείριση προϋποθέτει την εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών, δηλαδή άνιση αντιμετώπιση ομοειδών μεταξύ τους επιχειρήσεων δια της επιβολής άνισων όρων για ισοδύναμες παροχές.

Η Επιτροπή εν πρώτοις σημειώνει ότι η αναφορά και οι ισχυρισμοί της Great Minds ήταν γενικοί και αόριστοι, καθότι δεν προσκόμισε σχετική επιχειρηματολογία. Κατά δεύτερο, η Επιτροπή στη βάση των ενώπιον της στοιχείων και δεδομένων διαπιστώνει ότι η Crabtree & Evelyn δεν έχει συμπεριφερθεί κατά διαφορετικό τρόπο σε κάποια άλλη εταιρεία στην Κύπρο ώστε να τεθεί θέμα διακριτικής μεταχείρισης. Εξάλλου όπως προκύπτει από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις η Great Minds ήταν η μοναδική εταιρεία που δραστηριοποιείτο στην Κύπρο και συνεργαζόταν με την Crabtree & Evelyn προωθώντας την εν γένει γκάμα των προϊόντων της τελευταίας.

Εξάλλου, η Επιτροπή από τα ενώπιον της στοιχεία διαπιστώνει ότι η Crabtree & Evelyn ακολούθησε όμοια συμπεριφορά και εν σχέση με άλλες εταιρείες στο εξωτερικό, στις οποίες δεν παραχωρεί δικαίωμα χονδρικής διανομής των προϊόντων της παρά μόνο δικαίωμα λειτουργίας καταστήματος και λιανικής πώλησης των προϊόντων της.

Ειδικότερα σύμφωνα με στοιχεία που απέστειλε η Crabtree & Evelyn, έχει υπογράψει συμφωνία με την εταιρεία “RPM EEOD” στη Βουλγαρία με την οποία της παρέχει το δικαίωμα πώλησης σε κατάστημα λιανικής χωρίς να της παρέχει οποιοδήποτε δικαίωμα πώλησης σε επίπεδο χονδρικής διανομής. Επίσης, η Crabtree & Evelyn έχει χορηγήσει σε μια εταιρεία στη Γαλλία, συγκεκριμένα την “SARL MeI Sef” το δικαίωμα λειτουργίας ενός καταστήματος λιανικής πώλησης, χωρίς τη χορήγηση δικαιώματος πώλησης σε επίπεδο χονδρικής διανομής. Το ίδιο ισχύει και στην Αλβανία, σύμφωνα πάντα με την Crabtree & Evelyn, όπου μια εταιρεία υπό την

⁵² Απόφαση 3/2013 Καταγγελία από την Βιργινία Λετκαουσκάιτε Κουτρουπή και τον Γιώργο Κουτρουπή εναντίον της εταιρείας PREMAMAN S.A. Βελγίου.

ονομασία “Ladybug sh.p.k.” λειτουργεί μόνο ένα κατάστημα λιανικής στα Τίρανα και δεν της έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα πώλησης σε επίπεδο χονδρικής.

Επομένως, η Επιτροπή από τα ενώπιον της στοιχεία διαπιστώνει ότι η Crabtree & Evelyn επέβαλε μεν περιορισμούς στην Great Minds δίδοντας της το δικαίωμα λειτουργίας καταστήματος για λιανική πώληση των προϊόντων της χωρίς να της παραχωρεί το δικαίωμα πώλησης σε επίπεδο χονδρικής διανομής, αλλά κάτι τέτοιο έπραξε και με τις προαναφερόμενες εταιρείες σε Βουλγαρία, Γαλλία και Αλβανία και δεν προέβη σε μια τέτοια απόφαση αποκλειστικά και διακριτικά εις βάρος της Great Minds στην Κύπρο. Συνακόλουθα, η Επιτροπή ομόφωνα καταλήγει ότι δεν προκύπτει διακριτική μεταχείριση σε βάρος της Great Minds.

7. Κατάληξη

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή στη βάση όλων των ενώπιον της στοιχείων και δεδομένων καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν στοιχειοθετείται καταχρηστική εκμετάλλευση της σχέσης οικονομικής εξάρτησης, κατά παράβαση του άρθρου 6(2) του Νόμου εκ μέρους της Crabtree & Evelyn.

ΛΟΥΚΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ